ato cõplemẽto p gloriam in futuro Preſtã/
te eo q̇ eſt bñdictus in ſecula ſeculoꝝ amẽ.

Finit.

b **Sequitur propoſi/**
tio facta ab eodẽ dño Cancellario corã an
glicis pariſ⁹/euntibꝫ ad ſacrũ cõciliũ piſis ꝛ
ex pte vniũſitatꝭ pariſieñ. An. dñi. mcccc viij.

C c Ongratulatꝛ vr̃e deuotioni /
vr̃o zelo feruẽti/ vr̃e laborio/
ſe ſꝫ laudabiliſſime legationi
Cõgratulatꝛ ꝛ applaudit o re
uerẽdiſſimi ꝛ pclariſſimi pa/
tres/o doctiſſimi et ſapiẽtes viri et frẽs in
xp̄i dilectiõe cariſſimi. Cõgratulatꝛ inquã
et cõgaudet amatrix ꝛ admiratrix ꝛ cultrix
bonoꝝ oim/pariſieñ. vniuerſitas itaqꝫ nõ e/
mulatꝛ nec gaudet ſup iniq̇tate. cõgaudꝫ ãt
veritati. Quid ni cõgaudeat igiꝛ ſup veri/
tate/qꝫ vt ſoletis ãplectimini ꝛ cõplexã reti
netis. et retentã ad effectũ deducere totꝭ ſtu
dioꝝ neruis conamini Eſt aũt mõ cõgra/
tulatiõis nr̃e ſpũalis/thema ſatis accõmo
dũ verbũ Ozee xp̄hicũ. Ozee p̃mo. Cõgra
tulabãtur filij iſrl̃ et filij iuda piter Itaqꝫ li
bet exclamare Ecce qꝫ bonũ et qꝫ iocũdum
habitare frẽs in vnũ/cõuenire ſcꝫ ꝛ congre
gare ad vnũ cõciliũ. nam in cõcilio iuſtoꝝ
et cõgregatione magna opa dñi Et hoc eſt
cõciliũ ſacrũ et venerãdũ/ad qȯ legati pgi/
tis. qȯ piſis deo duce et auctore celebrabiꝛ
vtinã felici put optandũ ꝛ ſperandũ eſt ad
uentu. Ait quippe veritas q̄ omne regnuꝫ
in ſe diuiſum deſolabiꝛ. et a cõtrario vnitũ
in ſe regnũ manet qȯ vidit ſaluſtius Con
cordia inq̇t pue res creſcũt. diſcordia maxi
me dilabũtur. Cur ergo nõ bñ ſperabitur
dũ adunatꝛ eccia. dũ cõuocatꝛ cetus/dũ con
ueniũt ſeniores/videte de verbo hoc. p̄ſer/
tim cũ teneamus certiſſimã xp̄i pmiſſionẽ
dicẽtis. vbi duo vel tres ꝛc. Audiuimus p̄
terea letanter et gaudẽter q̄ cõgregabũtꝛ ꝛc.

Atuero ne plixior vel euagatior ſermo
tedio ſit vel oneri. coartamus ſi placet totã
dicẽdoꝝ materiã totãqꝫ deductiõeꝫ thema
tis ad q̄ttuor ſnĩas ſumptas ex themate ex
verbis ipi prinus appoſitas. Et videam⁹
quid in illis loquiꝛ deus. q2 loquiꝛ pacem
in plebẽ ſuã. Poſtq̄ꝫ eni dixit dñs p Ozee
Congregabũtur filij iſrl̃ et filij iuda pari/
ter p p̃ma ſnĩa/mox ſubiũxit et ponent ſibi
caput vnũ/ecce ſcd̃am ſnĩam. Et aſcendẽt
de terra/ecce tertiã/q2 magnus dies iſrahel
ecce quartam. Incipientes ergo pſequa D
mur et inuenimus puto cãs q̄tuor ſufficiẽ
tes/q̄re cõgregabuntur filij iſrl̃ et filij iuda
pariter. Ipi eniꝫ q̇ ſunt ppl̃s vnus dei. fe/
da nunc diuiſione pbnefas diſp̄ſi ſunt/ve
lut olim in figura ſub roboam et Ieroboã
cõtigiſſe meminit ſcriptura. iij. Rꝫ. xvij Et
eſt tanq̄ꝫ materialis aliq̄ rõ et cõfuſa hmõi
cõcilij celebrãdi. Inuenim⁹ p̄terea cãm
finalẽ luculẽter expſſam in altera ſnĩa. Et
ponẽt inq̇t ſibimet caput vnũ. Deniqꝫ
tangiꝛ cã diſpoſitiua et velut efficiens cele
brationis hui⁹ cõcilij dũ īdiciꝛ in altera ſen
tentia q̄ aſcẽdent de terra/et q̇d terra miſti
ce niſi terrenus affectus. Quid igiꝛ aſcen/
dere de terra niſi de terrenis affectibꝫ quibꝫ
opp̄ſſi ſunt hactenus multi. ad ſpũales et
diuinas affectiones ſe potenter erigere/et
erigendo ſalubriter aſcẽdere/tanq̄ꝫ audirꝫ
quiſqꝫ de excelſo clamantẽ deũ. exurge qui
dormis. Et rurſus. Surgite poſtq̄ꝫ ſederi
tis. Habemus p̄terea cãm quodãmodo
formalẽ/et ad hui⁹ celebratiõem cõcilij vi/
uifice pparantem. q̄ forma eſt ſemen dei vi
uum et efficax ſemen ſpũſſancti hñs virtu
tem formatiuam et reformatiuam toti⁹ vni
tatis / totius eccleſie corpis/ in vna fide et
ſpe et caritate ſub vno deo et dño p omneꝫ
iuncturam ſm deductiõem apl̃i ad Ephe
ſios. iiij. Qȯ notatꝛ in hoc verbo iezrahel
qȯ interp̄tatũ ſonat idẽ q̄ ſemen dei vel ſe
minauit deus. Et q̄le ſemen iſtud: Plane
illud de quo alibi xp̄heticus ſermo diꝛ Ni
ſi dñs exercituũ reliquiſſet nobis ſemẽ qua
ſi zodoma fuiſſemus/et q̄ſi gomorra ſimi/
les eſſemus yſa. p̃mo. Gratias tibi de⁹ iſrl̃
q̄m acceſſit nũc dies magnus iſrl̃ magnuſ
ſcꝫ dies ſeminis dei. qȯ habet in ſe artem ꝛ
virtutẽ viuificam. qua miſticũ corpus ec/
cleſie ſe viuificare poteſt et vnire ſalubriter
in cuius efficacia et virtute congregabunꝛ
filij iſrl̃ et iuda pariter. Bene hec iacta
ſunt fũdamenta/ſicut ex cicerone ſumit la/
ctantius Hec autem fundamẽta ſunt pfe/
ctibilitas eccl̃ie p congregationẽ/vt cã ma/
terialis. ordinabilitas eccleſie vt ad vnius
capitis poſitionem. vt cã finalis. intelligi/
bilitas in epikeyando ſeu interp̄tando /vt
efficiens. Inſita fecũditas in ſe conuerſan
do vt formalis diſpoſitiua Supedifice
mus fabricam quadrangularem quattuor
conſiderationũ p̄ncipaliũ ad erectionẽ edi
ficij p̄ſentis congregationis ampliorem

¶ Et dicamus ꝑ prima cōſideratone iux-
ta ꝑmam cām in verbo notatam.

3

Prima cōſideratio

Cōgregatio filioꝝ iſrael et iuda ꝑiter/q̄
ritur ab eccīa. queadmodū materia querit
formam. et impfectū pfectiōem. et mlr viꝝ
ſiue ſponſa ſponſum. Tractat diuinꝰ Dy
oniſius et poſt eū Boe. et Augꝰ. quibꝫ ex-
periētia ſuffragat/ꝙ res q̄libet nō minꝰ di
ligit aut appetit cōgregatiōem ſuīpius ꝙ̄
ꝓpriā entitatem/nimirū q2 ens et vnū con
uertūtur. Hinc eſt ille dolor illa cōcuſſio il
le vehemens horror in corꝑe vero/dū mē-
brazꝫ querit diuidi vel diſpgi. Sic nemo
dubitauerit quin eccīa diuiſionē ſuā refu-
giat et horreat. cū ſit corpus miſticū ſm de
ductiōem Aplī ad Eph. iiij. Et. i. Coꝝ.
xij. et ad Roma. xij. et alibi ſepiſſime. Eſt ēt
terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Aciei
vero q̄s neſciat ſeꝑatiōem maximū affer-
re detrimentū. Eſt inſuꝑ eccīa ciuitas de q̄
glorioſa dicta ſunt. Eſt regnū dei. Eſt hie-
rarchia ſubceleſtis. et ita de multis ſilitudi
nibus/ſm q̄s cōuincitur diuiſiōem ei atqꝫ
ſeꝑatiōem ſciſmaticā eſſe penitus odioſazꝫ.

Potuerat hoc loco fieri ſermo ꝓlixior/
deducens pfectionē eccīaſtici corꝑis ſtare
ꝑncipaliter in vnitate/tanqꝫ in cōſumma-
tione oīs boni. Fallor itaqꝫ ſi nō optabun
dus ꝓpha poſtulat hoc/imꝑcās pacē ſuper
iſrael/ſciēs q̄m poſuit auctor eiꝰ deus fines
ſuos pacē. Vide ſi nō hinc ortū ē illud xp̄i
ad ipſam hierl'm q̄ figurā tenet eccīe. Hieru
ſalē hierl'm quotiēs volui cōgregare filios
tuos ſicut gallina cōgregat pullos ſuos/et
noluiſti. Ad hoc q̄ppe mortuus eſt Jeſus
vt filios ſuos diſpſos in vnū cōgregaret tā
ꝙ̄ lapis angularis faciens vtraqꝫ vnū. Et
ecce heu fera peſſima/monſtrū horrendum
ingens/mōſtrū biceps portentū iam. xxxi.
annos hn̄s/ſciſma peſtiferū/pulcerrimam
hanc et pfectā pacē/ꝙ̄tum in ſe fuit lacera-
uit diſſipauit et in exiliū longinquā regionē
truſit. Sed veniat o vtinā pax iuxta vo
tum yſaie. Veniat et req̄eſcat in cubiculo
ſuo/qđ eſt eccīa. q̄tn̄s expulſo diſcōuenien
ti ſciſmate/forma pacis cōueniēs inducat
Nam qualis eſt iſta deformitas. qual'ꝫ im-
pfectio. videre corpus mille ꝑtibꝫ/miſeris
modis laceratū diſſipatū et diſpſum. Cuiꝰ
lacerationi nulla hactenus ꝓfuerūt effica-
citer humana remedia/quin potius ſciſma h̄
horrendū velut inſanabilis cancer egreſcit
medendo. vt de trano loquit virgilius. Ip
ſum deniqꝫ tanqꝫ fabuloſa hydra redit ex
ſucciſione ſua fecūdius/ Hinc ſcādala po-
puloꝝ ſine numero/aduerſus fidē noſtraꝫ
religionē nrām mores ſanctos/aduerſus
ſpem q̄ꝫ future beatitudinis. cōtemptū ſe-
culi/ſanctitatē immobilē iuriſiurādi/voti/
ſacramētoꝝ virtutē obedientiā ad deum ꝛ
ad oēm diſciplinā. Quare? Quia ſeuiſſima
dn̄andi libido mr̄ infauſta ſciſmatis huiꝰ
peſtiferi cōfundit hec oīa/faſqꝫ nefas qꝫ ve
lut hianti voragine mergit ſorbet ꝛ obruit

Quid porro de paganoꝝ infideliū qꝫ fa
buler ꝓbro et irriſione aduerſus catholi-
cos. Demū tota illa flebilis hieremie lamē
tatio ſi ad calamitatē eccīe pn̄tem deflectat
neſcio ſi ſatis illā vt dignū eſt exp̄ſſerit duꝫ
ait. Quō ſedet ſola ciuitas plena pplo ꝛc.
Nequit ꝓrſus equari verbis/ꝙ̄tā res ipſa
videat indigna. Pro q̄ reformāda celeriter
expeditiſſimū eſt ꝙ cōgregentur filij iſrael
et filij iuda pariter.

Secunda conſide-

ratio ꝑ cauſa ſecūda. Cōgregatio filioꝝ
iſrael et iuda ꝑiter q̄renda exequēda qꝫ eſt/
vt ponant ſibimet caput vnū. Iſte eſt finis
hec intētio imminētis ſacri cōcilij piſis ce
lebrandi. ad qđ vos cū ceteris religioſa ꝛ fi
liali ad mrēm eccīam pietate ꝑgitis ꝛ ꝑue-
niatis oro feliciter. Nō ignoratis ſcio o do
ctiſſimi et ſapiētes viri ꝙ caput eccīe ꝑma
riū et ꝑncipale ſꝑ vnū eſt/inuariabile et ꝑ-
manēs ſicut teſtat apl's. Caput inq̄t eccīe
xp̄us. Xp̄us aūt manet in eternū vt idē ait.
ſempiternū hn̄s ſacerdotiū ꝛ papatū. Ita-
qꝫ ſalutifer xp̄e caput nr̄m eſt a quo fluunt
in eccīa ſenſus oēs/et motus viuifici. ſpūa
les ac gratuiti. ac ꝓinde nunqꝫ eccīa tua eē
poteſt acephala. neqꝫ te ſponſo ſuo vidua-
ta. Nihilominus tu quondā aſcenſurꝰ ad
patrem reliquiſti ſibi vicariū ſuꝑ terrā/tan
ꝙ̄ caput aliqđ ſecūdariū. fluens et refluēs
in ſtabili loco tui ſacerdotij ꝛ papatus eēn
tialis indefectibilis ꝛ manētis vſqꝫ ad con
ſūmatiōem ſeculi/quando euacuabis om
nem dn̄atiōem ꝑncipatū et ptātem. et tra-
dideris regnū deo patri. Nūc aūt ꝓh dolor/viri p̄rēs et frēs. nunc ſcandaliſant ad-
uerſus hoc caput ꝑmariū/duo cōtendētes
dum ſimul illud/qđ fieri nephas eſt/repn̄-
tare volunt/vel vices gerere/vel in ſuū locū

ſuccedere. Sic in impiam cecidimus male/
dictiõem hanc q̄ facti ſunt eius hoſtes ec/
cleſie in capite. Oportebat quidẽ ad vnita
tem papalis ſacerdotij vnicū ſacerdotē et
certū vicariū xp̄i ſup terrã aſſumi/ſucceden
tem petro. ꝛ nõ phariſaica cõtentione dice
re ſicut olim cõqueſtus eſt apl'us/ego ſum
gregorij ego ſum bñdicti. Sanctius quo/
q₃ et filiali q₃ ad mrẽm caritati cõuenienti
us eſt relinq̄re papalẽ dignitatẽ ꝛ petri ſedẽ
vni tertio ſub pace poſſidendã ſub q̄ ꝯgre/
gati eſſent filij iſrael ꝛ filij iuda vnus ppl's
dei. q̄₃ fediſſima ſeditione partiref obedi/
entia ꝛ ſpgeref grex q̄ſi nõ eſſet vnū ouile et
D vnus paſtor. Quaſi rurſus indecẽs eẽt
q̄ cõgregarent filij iſrael ꝛ filij iuda pit̄er.
Meditabar hec nup in abſcondito ſcruti
nio cordis mei ꝓuſq̄₃ proferref. dū ecce aĩa
lis hõ nõ ſapiens q̄ dei ſunt ſed ea q̄ de ter
ra ſunt loquẽs. numeratus quippe eſt iter
filios agar. de quib₉ dicit ſcriptura q̄ exq̄ſi
erunt ſapiam q̄ de terra eſt. cõiungif quip/
pa ipi ſapie terrene aĩali ꝛ diabolice nõ ei q̄
deſurſum eſt/ꝓpterea obſcuratū h₃ intelle/
ctū. ipe inq̄₃ aĩalis hõ vt impatiens hebes
et p̄ceps. ꝛ quo pacto inquit opus eſt cõgre
gatione filioꝝ iſrael et iuda/q̄ſi res iuncta
ſit ſup iure p̄cium q̄ſi p̄terea liceat vel expe
diat nunc cõciliū generale nouū celebrari.
Nõ itaq₃ licet cū nõ poſſit cõciliū generale
ſine papa celebrari/et niſi ꝓmitus añ oĩa
ſpoliatus ab obediẽtia ſua reſtituaf eidem
Quõ p̄terea decens eſſet ea q̄ certa ſunt/et
tam p longiſſimos tp̄is tract⁹ in conſuetu
dinem verſa. rurſus in diſcuſſionẽ tãq₃ du
bia reuocari. Et q̄ vera ꝛ iuſta pars expo/
nat ſe diſcrimini cõdemnatiõis. Nã euen/
tus iudicioꝝ varij ſunt q̄ fallunf ꝛ fallunt.
Deniq₃ q̄d expedit cõtra niti volũtati diui
ne ſueq₃ prouidentie/q̄ iuſto iudicio pmit
tit hereſes fieri. et dicit eſſe neceſſe vt veni/
ant ſcandala. Qui etiã ait. Nolite arbitra/
ri q̄ venerim pacem mittere in terra ſed gla
dium. Qui demu₃ olim prohibuit fieri cõ
gregatiõem filioꝝ iſrl' ꝛ iuda pit̄er. aſſerẽs
diuiſiõem ab eo factã eſſe. Multa maio
raq₃ pabat aĩalis hõ delatrare aduerſus ce
lebratiõem concilij/aſſerens q̄ nec licebat
nec decebat nec expediebat illud fieri Hu₃
exhorrui fateor. nihilomin⁹ aio ad eū Om
muteſce importune ꝛ ſtulte/aut expecta do
nec cõſiderationu₃ ceptarum numerus im
pleatur. Audies forte ea q̄ cõtradictioni/

bus tuis imponere poſſint ſilentium Ex/
torſi velut ab inuito dilatiõem vt tertia et
quarta cõſiderationes liberiori ſermõe cõ/
plerentur.

Tertia conſideratio

A Cõgregatio filiorum iſrael ꝛ iuda pa
riter/habet fieri tanq₃ a cã diſpoſitiua q̄ re/
mouet prohibens. dum ipi aſcendunt de
terra/hoc eſt ẜm moralem intellectu₃ dum
de terrenis affectib⁹ aſcendunt ad celeſtes
et fiunt de animalib₉ ſpirituales. dumq₃ lit
tera dimiſſa q̄ occidit/ipi ſpm̄ q̄ viuificat
amplectunf. hoc tñ obſeruato ne q̄d nimiſ
ne dum nimis obſeruari q̄ritur ſpirit⁹/ob/
ruaf ſimul caro cum ſpiritu. Unde que
ſo tãdiu viri patres. tardata eſt fieri cõgre/
gatio concilij generalis ꝛ ſacri. niſi q̄ tam
diu nõ fuerunt auditi ſpiritules viri qua/
les ſi apl'o credif/dijudicant de omnib₉ Ec
ce q̄d p̄clara vniuerſitas oxonieñ. vnde ſi/
bi meruit cõgratulari/ꝓdem ad hoc conci/
lium petendum determinauit ſe et miſit in
franciam/ſcio q̄ p̄ſens interfui dum ꝓpone
retur hec cõcluſio cõpendij ſub hoc thema
te Joelis ꝓmo. Uocate cetum/coadunate
ſenes Sed ꝓdem antea parif. vniuerſitas
ab exordio naſcẽtis diuiſioniſ deliberauit
ſolenniter et cõcordi ſententia cõcluſione₃
hanc petendã ꝛ proſequendã eſſe. quã exp
te ſui ꝓpoſuit reuerendus pater ac p̄ceptor
meus p̄cipuus/dñs nunc cameraceñ. corã
ludowico duce andegaueñ. tunc regenti
in frãcia. Circa q̄d tp̄s ſcripſit pro eadem
cõcluſione clariſſime memorie mgr̄ Hen/
ricus de haſſia mgr̄ in theologia parif ꝛ vi
cecancellari⁹ ſub mgr̄o Johe de calore tũc
cãcellario parif Scripſit inſup dñs ꝓpo/
ſitus ꝛ wormaceñ. magnus ꝛ deuot⁹ ꝛ licen
tiatus in artib₉ parif. Scripſerunt quoq₃
alij ſicut ex eorum tractatib₉ adhuc cõſtat.
Ampli⁹ ꝟo ſcripſit p⁹ m'ltoſ ãnos vniuerſi
tas pariſieñ. epl'am grãdem cõtinentem tres
vias/inter q̄s cõcilium generale numera/
tum eſt. Ecce q̄t viri ſpirituales ꝛ erudi
ti non innitentes ſoli littere/aſcendentes
de terrenis affectib₉ et in liberum atq₃ pu/
rum ether luculentiſſime veritatis/deſiderio/
rum q₃ ſplẽdidorū/ſeſe attollentes/q̄ſiuerũt
olim multo ſtudio concorditer q̄ congre/
garenf filij iſrael ꝛ filij iuda pit̄er Et hec eſt
non pua congratulationis materia q̄ in
vnã conuentum eſt ſententiam/per duas

vniuerſitates toto orbe celeberrimas/et ip
ſis nõne fides dari dꝫ.cũ illic ſint viri ſpũa
les ꝛ ſapiẽtes/ſm q̃lia iudicia mediũ ṽtutꝫ
accipe iubet phs. Illic p̃terea ſunt idonei
cõditores legũ doctrinalr̃ ꝛ inſtructiue/q̃
bus ſilis interp̃tatio ꝑ epikeyam debita ẽ.
Illic ſunt q̃ mẽtiri neſciũt/de quibꝫ nõne
runt ꝛ mẽtiẽtes redarguere pñt.dũ a ṽo fal
ſum/a licito illicitũ ſciunt ſecernere.Cũ er
go cõueniunt cõgregatio multiplex ſapien
tũ/in celebratione huiꝰ cõcilij generalis tã
q̃ꝫ in rem expediẽtẽ vt in p̃ma cã dicebatur
In rem p̃terea decentẽ ſic viſum eſt i ſcða.
Nã q̃d decẽtiꝰ q̃ꝫ vt vnũ corpꝰ hẽat caput
vnũ. Poſtremo ſupeſt oñdere rẽ hãc eẽ ꝑ ſe
licitã atqꝫ legitimã qð in q̃rta ꝛ vltima con
ſideratiõe videbimus que talis eſt.

Quarta cõſideratõ

¶ Cõgregatio filioꝝ iſrael ꝛ iuda p̃iter/ſu
mit ſuã efficaciã ꝛ ṽtutẽ a diuino ſemĩe qð
ꝑ eccĩaſticũ corpus tanq̃ꝫ ſanguis viuificꝰ
diffuſum eſt/ꝛ radicaliter ſeu inſepabiliter
inſertũ. Ponamus ꝓ ſolido fundamẽto p̃
ſentis cõſideratiõis ꝛ alioꝝ tã dictoꝝ q̃ꝫ di
cendoꝝ/textũ ap̃li ad Eph.iiij. Soliciti
ſeruare vnitatẽ ſpũs in vinculo pacis vnũ
corpus et vnus ſpũs.ſicut vocati eſtꝭ i vna
ſpe vocatiõis vr̃e.vnꝰ dñs vna fides/vnũ
baptiſma vnꝰ deꝰ ꝛ pr̃ oĩm q̃ ſuꝑ oẽs ꝛ ſuꝑ
oĩa et i oĩbꝫ Seq̃r. Et ipe dedit q̃ſdã q̃dẽ
ap̃los.q̃ſdã aũt ꝓphãs.alios ṽo euangeli
ſtas.alios aũt paſtores ꝛ doctores ad con
ſũmatiõem ſctoꝝ/in opus miniſterij/i edi
ficationẽ corꝑis xp̃i/donec occurramꝰ oẽs
in vnitatẽ fidei ꝛ agnitiõis filij dei in virũ
ꝑfectũ.in menſurã etatis plenitudinis xp̃i.
Sequit̃. Ueritatẽ aũt faciẽtes in caritate
creſcamꝰ in illo ꝑ oĩa q̃ eſt caput xp̃us/ex q̃
totũ corpꝰ cõpactũ ꝛ cõnexũ ꝑ oẽm iunctu
ram ſubmiſtratiõis ſm opatiõnẽ in menſu
rã vniuſcuiuſqꝫ mẽbri/augmẽtũ corꝑis fa
cit in edificationẽ ſui in caritate. Elicia
mꝰ ex his pauciſſimis ſed ſentẽtioſiſſimis
ap̃li verbis aliq̃s veritates. ¶ Prima Cõ
gregatio eccĩaſtica ad vnũ caput xp̃m facit
et cõglutinat̃ ꝑ vinculũ amoroſuꝫ ſpũſcti
mediãtibꝫ q̃litatiuis diſpoſitiõibꝫ/redden
tibꝫ in corꝑe miſtico cõplexionalẽ armoni
am viuificã ꝛ decentẽ. Hec aũt dona ſunt
virtutes theologice fides ſpes ꝛ charitas.
ſunt etiã ſacr̃a eccĩaſtica.ſunt diuerſe diui
ſiones grãrũ put vnicuiqꝫ cõceſſum ẽ.hoc
eſt ſemen in q̃ cõueniũt ambe obie/ q̃le nõ
abſtuliſſet ſciſma peſtiferũ/ſi de pace refor
mando nihil actũ eẽt/put alias ſcripſit ip
ſis romãis piſieñ.vniuerſitas. Scða
Cõgregatio eccĩaſtica ad vnũ caput xp̃m
copioſior ẽ/atꝫ fecũdior/q̃ꝫ fuit cõgregatõ
ſynagoge. Nõ ei hũit ſynagoga talẽ i ſacr̃iſ
et alijs multis cõmutationẽ adiũctiõis ſic
eccĩa.nã extra eã ſtabat ſalus.queadmodũ
ſaluatus Job oñdit. Tertia. ¶ Cõgre
gatio eccĩaſtica ad vnũ caput ſecũdarium
multiplicior eſt ꝛ maior q̃ꝫ ſit cõgregatio ci
uilis ſub vno rectore vel impatore vl̃ rege.
Cõnexio q̃ppe talis politice ciuilitatis fit
ꝑ leges ꝛ dona nature p̃ncipaliter ꝛ in illis
cõſtituit ſuã vnitatẽ. Eccĩa vero vt policia
et ordinata/hꝫ hãc vnitatem ꝛ vltra hanc
hꝫ alterã ſupnaturalẽ ꝛ diuinã q̃ dcã ẽ. Et
ita ſequit̃ cõſequẽter q̃ eccĩaſtica pluribus
legibꝫ regit̃ q̃ꝫ altera policia. ¶ Quarta.
Cõgregatio eccĩaſtica nõ hꝫ vel hũit ex ſe
ptãtẽ ordinãdi et cõſũmãdi ꝑ gradus vari
os atꝫ hierarchicos dignitatũ ꝛ admĩſtratõ
nũ.q̃les in ipa repimꝰ a ſũmo p̃ſulatu vſqꝫ
ad infimũ adminiſtratiõis gradũ q̃cunqꝫ
ſit ille. Ptꝫ q: ſupnaturalis eſt hec inſtitu
tio cõſurgẽs ex ſolo hũplacito liberaliſſimi
cõditoris. Nec vt opinor voluiſſꝫ vnq̃ꝫ op
poſitũ ſentire p̃fatꝰ mgr̃ Henricꝰ de haſſia
dũ ponit q̃ eccĩa poſſet ſibi inſtituere ſum
mũ pontificẽ ſi nõ fuiſſet imediate cõſtitu
tus a xp̃o. Addit eni q̃ hoc potuiſſet eccĩa
a ſpũſctõ edocta ꝛ auctoriſata qð ẽ ꝓbabili
ter ſentiendũ. ¶ Quinta. Cõgregatio
corꝑis miſtici ad vnũ caput xp̃m ſꝑ hẽbit
ꝑ oẽm iuncturã gradꝰ dignitatũ ꝛ officioꝝ
ꝛ admĩſtrationũ de quibꝫ dictũ eſt.ptꝫ ex il
lo verbo donec occurramꝰ oẽs ꝛc. Propte
rea dr̃ eccĩa deſpõſata xp̃o in ſempiternum
Oſee p̃mo. Dicit̃ p̃terea hr̃e ſꝑ in ſe ſemen
ad ſui ꝓpagationẽ ꝛ cõſeruationeꝫ vſqꝫ ad
cõſũmationẽ ſeculi. ¶ Sexta. Cõgre
gatio eccĩaſtica ad vnũ caput xp̃m lege ſtã
te nõ remanebit i ſola muliere.imo nec in
ſolis laicis/ſꝫ erũt vſqꝫ ad cõſũmationẽ ſe
culi ep̃i ꝛ ſacerdotes aliq̃ fideles ¶ Septi
ma. Cõgregatio eccĩaſtica dici p̃t habe
re duplices ꝑtes integrãtes eã.q̃dã ſũt fluẽ
tes.q̃dã ꝑmanẽtes et vt ita loq̃mur eẽntia
les. Prime ſunt ipſe ꝑſone mortales cõſti
tute i graduũ varietate. Alie ſunt ipſimet
gradus dignitatũ ꝛ admĩſtrationũ. Exem
plũ in papa ꝛ papatu.in ep̃o ꝛ ep̃atu ꝛ ſili
bus.papa fluit papatꝰ ſtabilis eſt. ¶ Oc

tana. Cōgregatio eccīaſtica cōſtituit̄ in
ſuis ptib⁊ fluētib⁊ ⁊ q̄dāmō materialib⁊ mi
niſterio hoim/ſm legē ꝑmit⁹ inditā et inſi
tam ipi corpi eccīaſtico/⁊ put ipm hʒ in ſe
ſemē viuū ⁊ efficax ſeipm multiplicādi atꝫ
cōſeruādi in ſucceſſione ſpecificatā ad ptef
fluētes/et i ſucceſſiōe eadē materialt q̄ſ ad
eēntiales. Ptꝫ ṽitas ex illo v̄bo aplī. Neo
ſibi aſſumat honorē ⁊c̄. Et de p̄dicatorib⁊
dicit. Quō p̄dicabunt niſi mittant̄ ⁊c̄. Et
hec veritas ſilr poſſet inflecti ad depoſitio
nes ⁊ degradatiōes ⁊ reſecatōes ptiū ſcan/
daliſantiū ſed ꝓ nūc omittat̄. ❡ Nona.

Cōgregatio eccīaſtica hʒ claues ordīs ⁊
iuriſdictiōis/alio ⁊ alio mō in ſe ⁊ in ſuis
ptib⁊ fluētib⁊ Ut exēpli gratia/claues da/
te ſunt petro auctoritatiue ⁊ exercitatiue ſꝫ
toti eccīe vlr ⁊ ſuſceptiue. Uel date ſunt ec/
cleſie vt in actu ꝑmo. et petro vt in actu ſe/
cūdo. ❡ Decima. Cōgregatio eccīaſti/
ca ſic inſtituta eſt vt caſtroꝝ acies ordina/
ta. vel vt corpus integerrime ꝑfectū. ſic ꝙ n̄
eſt in ptāte pape vel alteri⁹ cuiuſcūqꝫ/deor
dinationē vel multitudinē in ſuis ptib⁊ eſ/
ſentialiter inducere. Un̄ nec papa poſſꝫ in
ducere ꝙ nulli eſſent epī/nec curati nec car
dinales. ꝓ q̄ꝫto ſunt ſucceſſoſes aploꝝ i ec/
cleſia ſancta dei. Sunt enī gradus oēs ſe/
minati a xp̄o in eccīa ꝑmitiua q̄ꝫq̄ꝫ puula/
in q̄ nōdū erant ſic explicati gradus eccīa/
ſtice hierarchie vt nūc inſpicim⁹/quemad
modū ſpica totos numeros ſuos hʒ in gra
no. ⁊ nux arbor in nuce virtualiter cōtinet̄.
Has vocāt phī inchoatiōes formaꝝ i ma
teria. ❡ Undecima. Cōgregatio eccīa/
ſtica lʒ nō poſſit inſtituere papatū vel deſti
tuere. nihilomin⁹ pōt ꝑ ſe vel ꝑ cōciliū eaꝫ
repn̄tans ſtatuere aliū modū eligēdi papā
q̄ꝫ mō ſit/vt alias viſum eſt. Pōt inſuꝑ re/
mouere papā ēt rite electū ⁊ aliū cōſtituere
ſi ita viſū ſibi fuerit expedire ad edificatiōꝫ
eccīe. vt in caſu grauis ſcādali. vel in dubio
aliter interminabili q̄ꝫ ꝑ ceſſioneꝫ vel deie/
ctionē pape aut alio tali caſu. Ipe eniꝫ pa
ſtor inſtituit̄ ꝓ vtilitate gregis. ⁊ dū p̄ſiden
tia ſua cedit in graue detrimentū mercēna/
rius reputādus eſt. imo latro. imo lupus ra
pax. ſi q̄rit in p̄ſidētia tam damnoſa rema/
nere. Et hic fundat̄ poſſibilitas practican
di viā ceſſionis ſaltē q̄ ad effectū ſuū cōtra
dicētib⁊ cōtendētib⁊ ⁊ inuitis. Hic fundat̄
p̄terea quō in caſu ṽitatis iſtius. cōgrega/
tio vrgēs papā ad ceſſionē deijciens euꝫ ſi
ꝑtinaci libidine dn̄andi mot⁹ renuat. non
eſt iudicanda ꝙ eum ꝑſequatur. ſed ei poti
us et deo ⁊ eccīe toti multipliciter obſequa
tur. ❡ Duodecima. Cōgregatio eccle/ R
ſie licite et meritorie pōt in caſu fieri ſn̄ pa/
pa vel autoritate ſua. Itaqꝫ cū poſſit dupli
citer fieri ꝯgregatio. vno mō ꝯcordatiue vl
aſſentiue ſeu caritatiue. alio mō auctorita/
tiue Cōſtat de ꝑmo cōgregandi mō ꝙ ſine
papa poſſibilis ē. imo fuit ſepiſſime practi
catus tā apō aplos/q̄ꝫ apud imꝑatores ſā
ctos ⁊ catholicos. q̄ ſepe ꝯuenerūt in vnuꝫ
ꝑuſq̄ꝫ eēnt euocati vel auctoriſati a papa.
Patet de q̄ttuor ꝑmis cōcilijs memoratis
in actib⁊ aploꝝ. De ꝑmo nōdū erat adhuc
petrus factus papa. q̄n ſil' erant cōgregati
ad examinationē teſtimonioꝝ de reſurre/
ctione. Un̄ et q̄libet ꝯgregatio libera non
ſubiecta tyrānidi hʒ hanc facultatē ſeipſaꝫ
cōgregādi. Ptꝫ in cōfraternitatib⁹ et alijs
multis cōuentionib⁹ caritatiuis. Se/
cūdus modus cōuocationis hʒ maiorē q̄/
ſtionē. nihilomin⁹ opꝫt eū cōcedere poſſi
bileꝫ. Alioq̄n ꝑicitaret̄ reſpublica eccīe/ſi
neceſſe eſſet autoritatē pape ꝑus interueni
re. Exēpli gratia Immineat caſus peri
clitationis eccīe ſit in tpalibus. ſit in ſpūali
bus. et ꝙ tunc nullus eſſet papa nec poſſet
ꝑus inſtitui q̄ꝫ eſſet ꝓuidēdū eccīe ꝑ aſſen/
ſum cōem. Itē in caſu q̄ papa ꝑdidiſſet
vſum rōis ꝑpetue. Itē in caſu q̄ papa ꝺ
prauatus eēt in intellectu ꝑ hereſim. ⁊ in ef
fectu ꝑ enormes ⁊ ſcādaloſos mores ꝙ ad
deſtructionē eccīe patēter laboraret Itē
in caſu q̄ req̄ſit⁹ ſufficiēter ⁊ monitus dare
nollet autoritatē ꝯcilio vt forte ē in p̄ſenti
caſu. q2 ſignū eſt ꝙ non vult audire eccleſi
am ſi n̄ vult eā ꝯgregare. Item vbi ꝓba
biliter dubitat̄ ꝙ fideles nūq̄ꝫ ei preſtabūt
obediētiā q̄lēcūqꝫ. aut non ſatis vtiliter at
qꝫ ꝯcorditer. In talib⁹ et ſilib⁹ caſib⁹ ꝯ
gregatio eccīaſtica ſumit autoritatē ⁊ virtu
tē ſeipſam vniēdi ex diuino ſemie. ꝑ vniuer/
ſum corpus ſuū diffuſo. vt dictū eſt. Et ad
hoc eſt textus legis Deut. xvij. et notat xp̄s
Math. xviij. reſoluēs tandē oīa ad eccle/
ſie iudiciū Si in q̄t eccīam non audierit. S

Ommuteſcat igit̄ aīalis ſiue litteralis ⁊
carnalis homo. et ſpūali magis credat de/
ducēti ⁊ ꝓbanti ꝑ ꝑora/ꝙ expedit q̄ ad pri
mam conſiderationē. et decet q̄ ad ſecundā
et lʒ q̄ ad hāc q̄rtam ꝙ congregent̄ filij iſra
hel et iuda ꝑiter Ad q̄d ꝯnimiꝝ vt ponant
ſibimet caput vnū. non ad diſceptādū ⁊ di
ſcutiendū ⁊ arguendū ⁊ litigandū ſicut fā/

taſiari videbaꝛ̄ a/alis hō/hoc enī fortaſſis induce
re poſſet indecētiā ꝛ multā turbatiōis materiā
Ceterū ꝙ ad allegationē ꝙ fiebat ab aiali homie
ꝙ neceē ꝛ expediēs erat eē ſciſma. ſic olim dn̄s vo/
luit diſſentionē eē inter filios iſrl̄ ꝛ filios iuda
Solutio facilis eſt/qm̄ nō ſunt faciēda ꝑ hoies
mala vt eueniāt bona. Necꝫ enī ſciēt ex malis bo
na elicere. ſicut dn̄s ex nr̄is pctis. ꝛ ſcādalis potē/
ter elicit bona/tanꝗ̄ attingens a fine pctōꝝ vſqꝫ
ad finē cōprehēſoꝝ fortiter. ꝛ diſponēs oīa ſuaui
ter faciēti. vt oīa coopenꝛ̄ i bonū hiſ ꝙ ſm ꝓpoſitū
vocati ſant ſcti. Denicꝫ nō pōt lege ſtāte policia
ſit ecclīaſtica ꝙ ē mōarchica i aliā trāſformari. ſic
in alia policia. Tandē multis ꝑtermiſſis necꝫ
enī loc⁹ necꝫ tps nō ſtil⁹ necꝫ ingeniū ñ memoria
patiunꝛ̄ oīa dicere ꝙ dicēda eēnt. fiat ad opuſcula
et tractat⁹ ſup his cōfectos recurſus liberior.
Concludam⁹ ꝙ ex ꝗ̄tuor cāis ꝑ totidē ꝯſideratōes
tactis poti⁹ ꝗ̄ deductis/ꝙ expedit decet ꝛ lꝫ/ꝙ cō
gregenꝛ̄ filij iſrael et iuda pariter. Congratulaꝛ̄ ama
trix bonoꝝ oīm piſien. vniuerſitas/mr̄ mea/vtdi
cere cepim⁹/cōgratulaꝛ̄ vr̄e deuotiōi. vr̄o zelo fer/
uēti. vr̄e religioſiſſime ad mrē3 eccia3 pietati/ vr̄e
tādē laudabiliſſime legatiōi. o reuerēdiſſimi ꝛ ſpe
ctabiles viri prēs ꝛ frēs det auxiliū de⁹ in ꝓgreſſu
egreſſu feliciſſimū ꝛ votiuū. Denicꝫ offerꝛ̄ ſeipa3
totā/ꝛ in mēbris ſingulis eadē vniuerſitaſ ad oīa
cōi cōſenſu ꝛ deliberatiōe auiſanda/tractāda/cōi
cāda/cōcludēda/ꝓſeq̄nda cū oī hūilitate ꝛ fauore
nihil ꝗ̄rēdo qd̄ ſuū eē videaꝛ̄ ſꝫ qd̄ oīm. vt habeatur
vnū ꝛ certū caput ſcōarū in eccia ſctā dei. poſtpo
ſitis cōtētionib⁹ oīb⁹ ꝛ diſcuſſionib⁹ odioſis/ que
ad hācrē nō ſatis attinēt ſꝫ mag̃ ad diuiſione3 et
practicādo viā cōpēdioſiſſimā ꝛ ſctiſſimā ceſſiōiſ
amboꝝ cōtēdētiū vt iurauerūt ſolēniter ꝛ vouerꝛ̄
Necꝫ ꝑterea ſit cōtētio ꝙs in hoc negocio ꝓſe/
quēdo videaꝛ̄ eē maior vel potior l̄ doctior Sciat
eadē vniuerſitas ꝙ ſtabim⁹ oēs añ tribunal dei.
illic videbiꝛ̄ ꝙ ꝗ̄ſq3 aīo/ꝙ zelo/ꝙ intētiōe pacē verā
ſue ſpōſe ꝗ̄ſierit Sit igiꝛ̄ hec glā nr̄a teſtimoniū
cōſcie nr̄e. ſit glā deo. Nā denūciās angel⁹ pacem
hoib⁹ Glā in excelſis deo Denicꝫ ſi filij iſrl̄ ꝑut
ſcriptura loq̄tur ibāt aīo pacifico ad ꝑliū/ ꝗ̄li aīo
et ꝗ̄s pacifico eūdū erit ad hoc pācis cōciliū/ſine e
mulatiōe ſine cōtētiōe ſicut dec3 cōgregrationē ſā
ctoꝝ ſine iraſcēdo i viā quēadmodū monuit Jo/
ſeph frēs. Preterea null⁹ deꝛ̄ loc⁹ diabolo ꝙ in ſe/
ditiōib⁹ hitat. Fiat i pace loc⁹ deo qui dirigat pe
des nr̄os i viā pacis. ꝛ doceat viā prudētie/ ipe ꝙ
eſt via vitas ꝛ vita et deus bn̄dict⁹ in ſecula amē.

Trilogus in materia ſciſmatis eiuſdem cācel.

Sepenūero. ſublimē rōis ſpeculā (nec
mētior) ſol⁹ aſcēdi. qtūs ſup oēs vicio
ſarū paſſionū nebulas poſit⁹/eo ꝗ̄3 oīa
ſupgreſſus/ꝗ̄tū fas habui ꝙ aſpectui vo obſtare
crederenꝛ̄. ego liberiores mētis oclos hac illac ꝗ̄
verſarē ſup h̄ mare magnū ꝛ ſpacioſū hūane fluxi
bilitatis ꝑſerti ad vidēda ꝙ ꝑ ſedatiōe ꝓcellaꝝ ſu/
arū ꝛ elationū ꝯ nauē eccie hacten⁹ agitanꝛ̄. Ho/
neſto memorās/cōſpicio naucleros eccleſiaſtice
nauis h⁹/ſtrictis ꝗ̄ſi gladijs vboꝝ acutoꝝ decer
tare mutuo/ faces inſup ardētes cōtumeliarū ꝛ exp
brationū ſcriptꝫ infrarū iactare. Hōs ſe viciſſim
īpetere ita demū cōfligere. ita collidi. ꝙ oīſſis ho/
ſtib⁹ exteris ꝛ ſpretis ſalutarib⁹ ſtudijs/ id vnū ſa/
tagere credi pñt/vt ꝗ̄lib3 quēlib3 extra nauē eccie
deijciat ꝛ deturbet Seorſū vos acclamāt iſti hor
rifico boatu. ſeorſū vos i malā horā vrā3. ꝓcul ab
ſcedite/qm̄ ſciſmatici eſtis viparū genimia eſtis.
Infelix cuculi ꝑles eſtis. vos denicꝫ oī mulctatō
ne ꝛ anathemate debito paricidis ꝛ prie ꝓditori/
b⁹ digni eſtis. Alioꝝ ex aduerſo ꝛ ſi mitior ſit res
tn̄ acerba ē. imo vos inquūt diſcedite a nob̄ vt ſci
ſmatꝫ nutritores ꝛ fautores vt crimis ꝑncipes cū
ſciſmatico cū ꝑiuro cū heretico cū eccie ſubuerſo/
re certiſſimo. Inter has belligerātiū voces in/
ter lr̄as maledicas hincinde volitātes/timor ꝛ tre
mor venerūt ſup me et cōtexerūt me tenebre. ma/
la ſunt ꝛ valde mala ꝙ video ſꝫ neſciēs interi ꝗ̄ſū
res euadat deteriora ꝑſagio ve ve ſi hereſes caput
extulerint. Jā tn̄ qōes fidei iactāꝛ̄ inꝛ̄ eos. multa
ꝗ̄3 ꝑ ſolidis veris hacten⁹ hito ꝑponūꝛ̄ vt dubia/
ꝛ ꝙs nouit ſi corrupt⁹ paſſione pn̄ti ai⁹ errabit (vt
ſolet) a vero ſeu determiando ꝙ f'lā ſūt. aut ꝙ ñ ex/
pediūt ſeu repudiādo ea ꝙ ab alijs ve detmīnata
cognoſcēꝛ̄. Ceterū a nōnullis pugnaꝛ̄ velut i tene
bris/ita aicos nō ſecernūt ab hoſtib⁹. ita ꝙd ferē/
dū ꝙd ve ipugnādū ſit/ñ vidēt/oculos peteꝛ̄ hn̄t
et feriūt tales palpātes velut ceci. ꝛ ābulātes i cir/
cuitu Exēplo ꝗ̄3 eoꝝ ꝙ domū loth circūuallabāt
ipi tāꝗ̄ acriſia ꝑcuſſi/viā necꝫ egrediēdi necꝫ in/
grediēdi īueniūt. Ipi rurſus machinas magꝫ g/
uiſſimarū infamiarū cōgerūt ex iuriū allegatione
gn̄ali. Sꝫ infirmo vel deficiēte ꝑitatꝫ fūdamēto
i eis ꝙ facti ſunt nutabūde reddunꝛ̄ he machie im
mo corruūt ꝛ i edificantes ꝛ egeſte eoſdē ꝓpria mo
le ſternunt. talis eſt de gigantib⁹ poetica fabula:
hodie ꝑterea velut oli in ipa babilonice turris e/
dificatiōe fit i in eccia cōfuſio liguarū. vt ſe nō itel
ligāt hi ꝙ vel edificāt vel edificare ſe dicūt turrim
ei⁹. Quid actur⁹ ſū miſer hec aſpiciēs. ꝙd moli
ar hec aduertēs. obſiſtere necꝫ fas necꝫ vires hēo
nō moueri ip⁹ibile V Sic lugebā meſt⁹ ſic an
guſtiabar anꝑ⁹. ve ꝛ ve crebris plāgorib⁹ ingemi
nās/dū ex ſecreto mētis triclinio/due comiteſ ger
manecū frē vterino aſtitiſſe mihi viſe ſunt/famili
ariter ſatis note. nomē fris zel⁹ cui⁹ hitatio in ca/

merula iraſcibilis.nomen vnius ſororis/beniuo
lentia cuiꝰ locus eſt in cõcupiſcibili. Altera voca
tur diſcretio reſidẽs in rõnali.he ſibi(mutuo date
erãt in adiutoriũ tanq̃ꝫ vno germanitatiſ nexu cir
cũplectẽtes ſe cũ fratre.qm̃ zelꝰ abſq̃ꝫ beniuolen/
tia nimiũ rigidꝰ eſt.grauis ꝛ auſterus. Beniuolẽ
tia.abſq̃ꝫ zelo mollis ꝛ languida.zelus demũ ꝛ be
niuolẽtia ſunt abſq̃ꝫ diſcretiõe ad ſeductionẽ erro
rẽq̃ꝫ valde prone. Porro abſq̃ꝫ eis diſcretio quid
poſſit quid ꝑdeſt. Hec trina ſocietas die noctuq̃ꝫ
pluries altercata ẽ intra ſecreta domꝰ mee cubicu/
la.meũ q̃ꝫ frequẽter rupit ſilẽtiũ.zelus ꝑcipue cuiꝰ
aliq̃n vehemẽs adeo impbuſq̃ꝫ fit impetꝰ/vt nũc
verbis nũc ſcriptis erumpe geſtiret extrinſecꝰ/nõ
hoc nõ illud diſcrimẽ aduertẽs/ neutri pti ſatis ꝑ
cens.dũmõ pax/pax fiat/acclamaret. Ac vero be/
niuolẽtie tractus q̃ſi cõtrarius etſi ſuauior/ñ mul
to minus validꝰ erat ad ignoſcendũ oibꝰ et õ eis
fauorabili interptatione iudicandũ. Quibꝫ ſic de
certantibꝫ/diſcretio ſe mediatricẽ moderatricẽq̃ꝫ
ꝓbebat. Operoſum magis vero impoſſibile mihi
eẽt hoc certamẽ deſcribere.nihilominꝰ aliq̃ ſtilo
mãdare curaui/tũ ad obliuia vite ſolicite/etenim
dulce loqui miſeris veteres q̃ꝫ euoluere queſtus/
tũ ꝑterea ad exercitium q̃lecũq̃ꝫ ocioſi ſtudijs mi
hi ſi dabitur ſatis erit.et ſi nemini ex alijs ſim illa
turus q̃dpiã cõmodi.attñ ſi quos iuuat adeſſe in
ſi paulisꝑ ſecedant a me.et zelũ beniuolẽtiam q̃ꝫ
et diſcretiõem nõ me loqui putent.zelũ in primis
Zelus. Quid ſupereſt cõſilij o ſorores? Quo/
uſq̃ꝫ nõ pudebit inertie/vſqueq̃ tandẽ mens pla
cida cõtenta q̃ete ẽ. Qualecũq̃ꝫ tamẽ ſit concordie
bonũ qua ꝑue res creſcũt/ſicut diſcordia maxime
dilabunẽ/dũ etiã atq̃ꝫ etiã recogito/quibꝫ non an
xietatiꝰ vrgeor/q̃bus nõ mordeor doloribus.qñ
ꝑ q̃tuor luſtra ꝛ ampliꝰ.ꝓpriã ego mrẽm intueor.
Et o q̃lẽ mrẽm xp̃e/illã tuã ſpõſam vnicã ecciam
intueor(dico)nõ i vna ſui pte nõ vno letali vulne
re ſauciatã/quin inſuꝑ eam ipam nõ barbarica tã
tum debachatione ledi cõſpicio ſed ꝑ ſuos intror
ſum in viſceribꝰ ſuis eo acerbiꝰ q̃ delicatõr locꝰ eſt
video(heu)his oculis/ꝑ ſciſmaticã beluã infini/
toꝝ capitũ illã piã mrẽm deici lacerari ꝛ ꝑ omẽs
artus/truculẽta rabie ac pluſq̃ꝫ beluina feritate di
ſcerpi/ferre neq̃o credite/etſi ferreꝰ eẽt animus.ſi
naturales affectꝰ etiã in beſtijs ſi paſſiões vicioſe
in reprobiſ tanta audẽt quãta recenſere ſtupor ſit
nõ minas/non ictus/non v̉bera/non fuſtes/nõ
ignes/nõ ipa demũ mortis imania iminẽtis hor/
renda diſcrimina pauẽt.dũ ſequãtur q̃ ſua volup
tas queq̃ꝫ trahit.vel ſua paſſio rapit.hoꝝ exẽpla
tũ in aialibus reſpectu fetuũ/tũ in hoibus philo/

captis in auaris in vanigl'ioſis.in iracũdis:et ce
teris hmõi q̃tidiana cernunẽ. Si hoc(inq̃ꝫ)ita i/
furore vel vitioꝝ q̃d audere debet pietatis l q̃d poſ
ſe virtutis affectio/quã tanto vehementiorem ad
bonũ eſſe cõuenit/q̃ꝫto diuiniorẽ.et ex cõſequen
ti fortiorẽ illã eẽ conſtat/ꝓpterea nemo dinumera
uerit qui veruſ matris eccie zelator neq̃ꝫ incedat
quã ſibi monſtrauerit vel ratio vel cõſcientia vel
auctoritas vel inſpiratio vel tandẽ ipa neceſſitas
ad liberationẽ ſue matris ab hac mortifica peſte/
et a voracibꝰ beſtie huiꝰ ſciſmatice faucibus/q ſi
prodeſſe ſors acerba vetuerit/tum pulcerrimum
erit pro matre/pro pace/pro libertate tali/occum
bere morti.ſed neq̃ꝫ hoc magnũ nob̃ q̃bus pro ꝓ
mio ſpes fida regnandi ꝓmittitur qñ genteſque
ſpẽ nõ hñt/ſpontanee neci ſeſe deuouiſſe/celebreſ
collaudant hiſtorie tũ romanoꝝ de duobꝫ decijs
et curtio.tũ exteroꝝ de codro. Ipos ſubinde mar/
tires nr̃os q̃ ſinguli ſingulas aĩas ſuas ꝑ fide ec
cleſie tradentes ſaluauerunt nos in mortali deuo
tionis titulo templis extollimꝰ. Quid de labore
illoꝝ nõ vna aĩa nõ pauce ſed totũ eccie corpus ꝑ
ſens ꝛ futurũ/ſua ſalute potieẽ. Z Tace fra/
ter obſecro et feruẽtiorẽ iuſto ſpũm cõprime. Ca/
ueto tu ſciens ꝛ vidẽs/ne nos ꝛ te in apta picula
mittas. Egiſti hoc pluries dũ ſuccẽſus quiſpiam
feruido ſpũ tuo/ſe mediũ ſe veluti cõtentiones ſe
daturũ inter pugnãtes/vtriq̃ꝫ cõflictus oppoſu/
it/ita xp̃m comedit zelus domꝰ dei/dũ mortuꝰ eſt
vt faceret vtraq̃ꝫ vnũ/ſic apõ poetã/ſenior ille ga/
leſus occubuit/dũ mediũ pati ſe offert iuſtiſſimꝰ
vnus qui fuit ꝛc̃. Et pius eneas/dextrã tendebat
inermẽ pacẽ acclamãs/dũ iaculo femur tranſfixꝰ
eſt.hac tu recogitatiõe deterreri potueras vt ſapi
entis vſus cõſilio nõ miſceres te rixe aliene.ne vt
te et nos omnes morſibꝫ ſeuis odioꝝ ꝛ infamie la
cerandos obiectares.lacerandos dixerim aut ab
altera ptium ſeu(vt freq̃nẽs eſt)ab vtraq̃ꝫ vulgati
dicti memineris.natans inter duas aq̃s/in vtra
q̃ꝫ ſubmergiẽ. Iã experientia ꝓpria.hoc te docere et
ſi cetera deeſſent debuerat. Nõne tutius erat cõſi
liũ ꝓphicũ amos/vir prudẽs in illo tpe tacebit/q̃
dies mali ſunt. Nõne ꝑterea ſalubrius id qd̃ Eze
chiel' viſio habet/lugere ꝛ gemere ſuꝑ cunctis ab
ominationibꝫ q̃ fiunt.vt cũ Jeremia ſedere triſtē
aut cũ regio ꝓpha optare pẽnas ſicut colũbe.vola
re ꝛ requieſcere ꝛ in ſolitudine ſaluũ fieri a puſil
lanimitate ſpũs ꝛ tempeſtate. dum eſt cõtradictio in
ciuitate vbi ſine paſſionũ tumultibꝫ ſe audiant ſe
met intelligant.ſe corã videãt.fallit me expectatio
mea.ſi nõ ꝓtinus abiectis armis/ambulabunt in
domo domini cũ cõſenſu aut oſtenſo ſigno ad ſa/

gittā hoc ē ſine debito ip̄z ſine diuinatiōe ī puida
mediū veritatis attingēt. aut ſi pugnādū fuerit ar
gumētatiōibꝫ ipi exēplo vſr litarū ibūt oēs aīo pa
cifico ad pliū. Zelus. Quid me aſpicitis o ſoro
res/grandia videoꝛ polliceri. ſed grandioꝛa fides
poteſt. amoꝛ audet. doloꝛis materni neceſſitas in
uitat. Beniuolētia. Magna pſus repmittꝫ frꝫ
ſed maioꝛ in exoluēdo difficltas reponit. tot ſapi
entes hucuſqꝫ nequnt id facere qd̄ attēptas ſoluſ
et iuſtus ita ne tot aioꝝ varietates. tot votoꝝ mil
le ſpēs adunabis/qn̄ idē hō pleruqꝫ ſecū diſſidet
ꝛ in eadē domo rixe regnant incompeſcibiles.
Quid ages preſertim vbi animo deliberato/pla
cet erroꝛ. placet diuiſio. pars ſola voce nō coꝛde cō
quiritur. vbi deniqꝫ tāta q̄ſta eſſe pōt. finiū varie/
tas inuenit. Zelus. y Noli tandē obſecro
o germana beniuolētia. noli moleſtū ſilentiū tā p
tinaciter indicere pmitte me cōfabulari in amari
tudine aīe mee ſine illud qd̄ me pmit euomere. do
loꝛ incluſus vrit acrius. Ego ſaltē litterulis info/
diā q̄ ſentio. nullū ibi diſcrimē foꝛmidat. Diſcre
tio. Age ergo frater/ſi detinere nō poſſumꝰ pmit/
timus interim ſcribere te oīa q̄ in aīm venerīt tm̄
mō ab iniurioſa temeritate ab irreuerentia quali
bet abſtineto. Caue deſeras neꝰ germanas tuas.
beniuolētiam ꝛ diſcretionē q̄tūs beniuolꝰ ſit ꝛ di
ſcretus ſmo tuus. nec accuſans nec excuſans ali/
os plus debito. ſed aurea mediocritate ſp in te oꝛ
natus effulgeat/ꝛ placeat/moꝛdaci odioſa dicacitꝫ
tate eiecta. Zelus. Faciaꝫ qd̄ hoꝛtaris ſoroꝛ di/
ſcretio Nā et tu beniuolētia ſignificas te huiꝰ eſſe
ſnīe. vis enim oīa interptari beniuole ſed in nom
tuū. nō tñ ita beniuole ꝙ ledat̄ vitas ſꝫ vt caritas
nutriat̄. et veniat dies q̄ exultātes canere fas ſit cā
ticū iſtud cāticū. mia ſeu beniuolētia ꝛ vitas obui
auerūt ſibi. iuſticia. et pax oſculate ſunt. Beni/
uolētia. Aſſentio frꝫ/nil aliud ſane magis expo
ſtulo. ſed ip̄z agere ſupnꝰ arbiter deꝰ cōceſſerit Co
mitabimur ergo te tu id qd̄ ſuggeſſerimꝰ tuis ver
bis expmito at vero ſup omnia vide ne ſis zelus
talis/qualem aplus nominauit nō ſm ſciam quē
pterea dicit zelum cōtentionis qꝛ viꝫ nec diſcreti
onem nec beniuolentiam germanas tuas audie/
bat zelus talis. Zelus. Fiet vtiqꝫ ne dubites. et
quicq̄d in vtrāqꝫ ptem dicendū videbit̄ illud deli
berato ſed breui libramine rōnis explicabo Nūc
alloquens oēs in cōe/nunc ad particulariora me de
flectēs ꝙ ſi poſt finito verbo dephēderitis me pre
uaricatoꝛē pacti hꝰ/vr̄a erit coꝛrectio ꝛ meū vltro
pcere coꝛrigētibꝫ Multa tñ (id aduertite) locutu/
rus ſum noiatim ſub mō triplicis ep̄le q̄lia loqui
vel poſſe vel debere pſonas introductas nō meꝰ li
cētia oꝛatoꝛia cōiecturate. Et in pmis omnes
in cōe cōueniā. Z Si ſnie diuerſe ſint inter
vos: vt hūana fert fragilitas qm̄ incerte ac timiō
ſunt puidētie noſtre. Preſertim vbi variat̄ narra
tio in eis que facta ſunt. Nunq̄d pterea cōtentō
nes odioſe regnabunt inter vos. nunq̄d exemplo
mulieicularum res iniurijs pagetur. Nonne ſalu
brius eſt ꝛ xp̄iano dignius vinci a bono q̄ꝫ malo
vincere/imo hoc peſſimū eſt illud optandū. Cre/
dite mihi pax male p ſciſmata queritur. nō vtiliter
iniuria iniurijs/ſicut nec calliditas calliditate. nec
moꝛbus moꝛbo repellit̄ aut ſanat̄. Si pterea cō/
tentiones et rixe ſint inter vos nōne carnales eſtis
ego quidem dico ꝙ vnuſquiſqꝫ veſtrū dicit. Ego
ſum benedicti. ego ſubſtractionis/ego neutrius/
et qd̄ venire ſolet inter oues dum ceca nocte pda/
toꝛ lupus irruerit. fugiunt ps hec fauces lupi ne
ſcia incurrit: hec in oppoſitū parietem impingit:
hec nullo incerto vagatur attonita. Non alr ſpiri
tu quodam vertiginis agitatur cetus eccleſie/ ps
palpat velut in tenebris/ignoꝛans que petat. ps
ambulat in circuitu. pars ſiſtit expectans lucē ve
ritatis certam/de tenebris ſplendeſcere. Pars ne
que ſcit neqꝫ nouit quicqꝫ agere. Nihilominꝰ ipa
et agentes vtrimqꝫ ridens dijudicat. Alios rapi/
unt et tranſuerſos agunt paſſiones varie peſſime
conſiliatrices. ira/odium/inuidia/cupiditas am
bitio timoꝛ et ſimiles: adeo vt pro perſonis perſe
quendum. ſincerus amoꝛ pacis/et ſereniſſima ve
ritatis amicicia deſerant̄ aut impugnētur. quo fa/
cinoꝛe q̄le aliud execrabilius cogitari poſſit neq̄/
q̄ꝫ inuenio. Per tales ſi non obuiatū extiterit ex/
ponet̄ fides diſcrimi. ſi ſuis litteris fidētes. ſi eas
inſtrm ſuarū paſſionū efficere moliētes/determi
nauerint aut aſſeruerint leuius debito in hāc vel
illam ptem ea que meliꝰ intractata manerent. vt ſi
diceretur papam non eſſe caput vniuerſale eccle/
ſie iure diuino. papam non expedire eſſe vnicum
pro eccleſia. pape paſſim in facie reſiſtendum eſſe.
paſſim et ab eo appellandum: vel ex aduerſo ſi q̄s
aſſereret ꝙ in nullo caſu pape dicere liceret. cur ita
facis et ſimilia. Quoſdam preterea videre eſt q̄
tanta animoſitate ſuis aut ceptis aut conſultiſ in
herent vt nullis ad oppoſitum rationibus nulla
incommodoꝛum experientia flecti poſſint. Ma/
lunt omnia ſecum ruere/omnia frangi vl turbari
quam pedem retroflectere a via ſua/ etiam inuia
et ob hoc iam non via/quoniam progreſſui ob/
ſtare reperiunt̄ vel ſpinaꝝ. h eſt vitioꝝ ſepes hoꝛ
rida vel foſſatoꝝ. h ē coꝛdiū pfūditas incognita l
latrūculoꝝ malignitas. vel comitū mutua impu/

gnatio vel viarũ diſtrict⁹. hũiles q̄s ceruicoſa tur/
gidaq̃ p̄ſũptio/ neq̄t ꝑtergredi q꞉ neq̄t humiliari
Iraſcunt̃ deniq̃ tales odio imortali ꝯ oẽs q̄s vi/
derint vel audierint. nõ dicã aduerſari ſibi ſed nõ
plenis vocibꝫ et totꝫ aſſentire ſñijs. Alios ad oẽꝫ
ventũ inſtar arũdinis videmus mutabiles: q̄ pro
bucella panis iuſticiã deſererẽt. Alios tandẽ inue/
nim⁹ (et vtinã multos) q̄ parati ſunt obedire verita
ti cognite: ſed q̄ ꝑterea qḋ ſequi licebit vel expediet:
multa quidẽ licẽt/ q̄ nõ expediũt. Hi nullos odi/
unt. nullos ꝑſequũtur: q̄s abſq̃ malignitatis ad/
mixtiõe cũ puro ꝛ ſimplici oculo v̾itatẽ q̄rere cog
uerint: etiã ſi nõ datũ fuerit inuenire. Remiſcũtur
ꝙ paulus ꝛ barnabas abſq̃ peccõ diſſenſerũt. ita
vt diſcederẽt ab inuiceꝫ: nullo tñ odio ſeipos ꝑſe/
cuti ſunt. nullis maledictis ꝛ iniurijs ſe inuicẽ cõ
ſeccati legũtur. Qua in re/ videnť egiſſe nõ ſatꝫ be/
niuole nec diſcrete (ne loq̄mur acerbi⁹) illi q̄ ſb no
mine venerabilis vniuerſitatis tholoſane/ quan/
dam nuꝑ ep̄lam grãdem ſereniſſimo frãcoꝝ regi
trãſmiſerũt plenã maledictis ꝑũgentẽ iiurijs / cor
ruptã opprobrijs: in illos oẽs q̄ nõ ſecũ ſentiunt:
qui ſubſtrahẽdo nõ ſecũ in obia (vt dicũt) debita
ꝑſeuerant. Verũ ſepoſitis interim ꝓprijs ad ſeip/
ſos affectionibꝫ/ et odijs ad alios (obnubilãt eni
iſta veri iudiciũ) iã aduertãt q̄d ex oppoſito ſbſtra
hentes p̄ñt reſcribere/ noiatim illi de alma vniuer
ſitate pariſieñ: q̄ ꝑfundiori nota q̄rimt̃ iniuri. Exẽ
plar lr̃arũ rñſiuarũ ex ꝑſona vniũſitatis parit̃ ad
epiſtolam tholoſanam

Poſtulata in p̄mis rex xp̄ianiſſime ma
ieſtatis tue licẽtia/ cõuertit ſe hũilis fi/
lia tua/ rñdere tholoſanis q̄buſdam ꝑ
ep̄lam tali ſobrietate q̄lẽ te decet audi/
re et nos loq̄ cõtextã nõ q̄liter meruerãt hi q̄ male
dictis iprobis q̄ execrandis execratiõibꝫ infama/
re regiã dignitatẽ cum generali cõcilio ſuo conati
ſunt. rupto de repẽte diutino ſilẽtio. Loquimur
ergo ſic ad eos. rex ſereniſſime. te audiente te iudi
ce. Ea frẽs ſuꝑ quib⁹ accuſamur a vob. ſi talia
erant q̄lia exaggerando declamat (imo ſatirica di
cacitate mordet) caritatiua illa ep̄la veſtra niſi ca
nina potius appellãda erat: ꝑfecto veſtrũ vos ac/
cuſat q̄driẽnale ſilẽtiũ. Cur eni nũc cõfeſtim vt nẽ
ſero neq̃ arguiſtis neq̃ ſtatuiſtis cõtra faciẽ no/
ſtram nos frẽs vr̃os/ q̄ tã manifeſta et ſacrilega i/
pietate veſtris iudicijs errabamus: ſed ꝑtinaces
nos ac deſꝑate errãtes linquebatis. Quo pacto
igitur nũc fruſtra nos impetitꝫ. ſi tales iudicamur
a vobis: aut ſi ad regẽ veſtrũ ꝛ noſtrũ. dũtaxat ſer
mo veſter eſt q̄ rõne ipm et oẽs de generoſo ſãgui
ne ſuo. nõ ꝓrinus ab errore reuocaſtis. q̄s iuratis
vos ſcire. vos firmiter credere/ nequaq̄ ꝑtinaces
eſſe in ſubſtractione ꝑ eos effecta. et ſic palã effcã
vt nulla poſſit tergiuerſatione negari: teſtis es o
rex eoꝝ q̄ dicimus. q̄ igitur vel infidelitate vel in
ertia nõ monuiſtis eos cõtinuo q̄ſi tam certo ꝛ pro
broſo ſciſmatis anathematis q̃ vinculo veſtris
iudicijs niſi reſipiſcerẽt ligabãtur. Atqui ſtupi/
dos forte vos et elingues effecerat timor: q̄s tior.
timor cadẽs in viros cõſtãtes. Vñ ortus: inde or
tus. Quod ſicut ſcribitis. vir quidam legatus ex
veſtris fere necatus eſt in concilio pariſieñ. cele/
brato. O q̄ ꝓuide trepidaſtis. nam tua res agitur
paries cũ ꝓximus ardet. Poterat vnicuiq̃ veſtꝝ
ſi obmutire ꝑſumpſiſſet. ſic̃ cõtigiſſe: nõdũ v̾o ita
deſipitis frẽs. vt hec dicatis: et ſi ita loq̄mur: alio
quin q̄ aio certare vos pollicemini vſq̃ ad mortẽ
ꝓ iuſticia. q̄ nõdũ vſq̃ ad ſanguinem reſtitiſtis: ſi
vos plus triẽnio pauor puerilis exterruiſſet trepi
dãtes timore vbi nõ erat timor. Nã q̄lis timori lo
cus ẜuabit̃ vbi tã ꝓmptos defenſores ꝛ ꝓpulſores
iniurie. ep̄us ille mox inuenit dños duces ſicut te
ſtamini. Quid ſi cerebroſus. ſi capitoſus/ ſi ꝑſum
ptuoſe loq̄t aut minax/ erat ille veſter ep̄us: nõ eſt
noſtrũ diffinire. ſed neq̃ ẽ vſq̃q̄ incredibile: cũ ſi
talis erat dum in turbã alacriũ ingenioq̃ viuaci
um iuuenũ incautus impegit/ q̄ exagitat⁹ ab eis
ẜm meritũ ſuũ et exibilatus exiuit. ¶ Sꝫ ad
ſilentiũ veſtrũ regredimur. Rñdete poſtulamus/
vbi tunc erat dolor ille ingẽs/ qui (ſicut ex hiſto/
rijs trahitis) mutos etiã ex natura loq̄ cogit: dum
recẽtior erat iniuria. dũ plaga noua curatiõi ꝓxi/
mior: dolor iſte veſter q̄ nũc eſtuare vos iactatꝫ: q̄r
ſum abierat/ aut vñ nũc ſubitus emergit: deniq̃
dolor iſte dũ ab initio erat q̄ſi muſtũ nouũ abſq̃
ſpiraculo: nõne inſtrepit⁹ vaſtos forti⁹ erumpere
nõne clamores horridiores extorq̄re debuerat. At
vero ſcandalũ vob erat formidini. Quale ſcanda
lũ: paſſiuũ an actiuũ/ datũ/ ſcꝫ an acceptũ/ et tñ o
rem q̄lemcunq̃ paueritis/ damnat grego/ q̄ tradit
non eſſe deſerendã ꝓpter ſcãdalũ/ veritatẽ vite do/
ctrine ꝛ iuſticie q̄lẽ hic aſſeritꝫ. Sꝫ exitũ ſubtrac
tionis: aut (ſicut ẜmo veſter loq̄mur) partum in
felicẽ ꝓſtolabami. q̄d ita q̄ſumus: nunq̄d ab euẽ/
tu negocioꝝ/ metiri iã actoꝝ bonitatẽ/ cõgruũ vl̾
neceſſariũ iudicatis: videte ne fallami. Quãta ſũt
optimo initiata p̄ncipio q̄ꝝ tamẽ i q̄bꝫ nihil virtuoſe
ꝛ moralis prudẽtie defuit: q̄ tñ ſucceſſu proſꝑo vel
intento caruerunt: ad qḋ pt̄ violate traduci illõ
careat ſucceſſibꝫ opto. q̄ſq̄s ab euentu facta notã/
da putat: Noſtrũ eſt plãtare/ noſtrũ eſt rigare ẜm
prudẽtiã a deo nob inſitã: hec v̾o nihil ſunt oĩa:
ſꝫ q̄ incremẽti cõſũmatiõeꝫ dat xp̄s eſt. Narratiu
dicũ lib. filios iſrael pugnãtes dñi mõitu bis ma
gna ſtrage corruiſſe: q̄s tñ dixerit eos de aggreſſu
pugne ꝑꝑ h̃ iculpãdos. At forte plix⁹ ẜmo ep̄le
veſtre talem temporis tractum. vt elaboraretur

exigebat⁊vtq; coaceruaref iteri grādẽ ꝯgeri
es maledicoꝝ i nos ꝓboꝝ vt iſup grādiloq̄z
tragediā cōtūeliaꝝ/vt ſales aſpſos ſatirice
ipbeq; repbatiōis expueret i nos/fr̄na illa
vr̄a dilectio Sz pfecto ſi fuiſſz iniq̄taſ no
ſtra vt talia audire meruiſſet (quod libera
voce refellimꝰ) certe tn̄ vr̄a amicicia et ſimi
litudie q̄daz ſtudioꝝ nob obnoxia/vr̄aq;
prudētia et ēquitas ꝟbis deceret ſtudioſos.
digna appebat q̄ pulcriori ⁊ non illoto ob
ſcenoq; ſermone/vteref. dignū erat illō ſpe
culū/q̄le vos eē gloriami/qō radijs purio/
rib9 rutilaret/digna deniq; vinea vr̄a/q̄ nō
in his maledictoꝝ lābruſcas degeneraret.
Poeticū eſt inuolucrū/muſas agreſtes/iō
in picas cōuerſas eē/et q̄ſdā agreſtes in ra/
nos/⁊ alios in ſimeas. aragnes in araneaz
nioben in ſilicē. et alios i alia: q2 liguiſ ab
uſi ſunt: eas i maledicta lātes. Preclare de/
mū ab Areſto. dictū ē Honorē eſſe i hono
rāte: ita pculdubio illiberalis ⁊ cōtūelioſa
vitupatio ſordidat exprobrātē. Nā q̄lis
vnuſquiſq; eſt talia dicit. ſicut q̄ de terra eſt
de terra loquif Sed vitupare nos/ſicut
tn̄ epl'e facies oñdit/vr̄a nullatenꝰ erat itē/
tio; q̄lis ergo nimiū laudare obedietiā/⁊ in
obedietie ſcelus deteſtari: cā m̄ pterea defen
dere pape ⁊ eccie. deniq; a deuio nos iuſau
ſtes ſbſtractiōis auertere; eſt ne igif vr̄a frēs
prudētia tā oblita ſui. vt arroget ſibi docē/
di nos officiū: in re pſertim notiſſima ꝙ o/
bedietia bona ē. inobia mala. ēquiterq; ple/
ctenda, q̄s hoc ignorare pſumi pōt? maxie
apud nos q̄rū ſtudiū antiquiꝰ ſolenniuſq;
tam nūero q̄ꝫ merito ⁊ autoritate ſp extitiſ/
ſe nec ipe negaretis Nam ⁊ inimici nr̄i ſūt
iudices. ꝙ tn̄ ceteris ſupeminet vniuerſi/
tas nr̄a/quā inter virgulta cupreſſi. Am
plius ꝓo/p inobia (ſi ita neceſſe fuerit) noſ
edocēda: erat ne diſpēdioſiſſimus ſmo tra/
hendus p autoritates emendicatas/inge/
ſtaſq; ſine ordine p pueriles periodos aſſi
due ſiles et plus equo/ſonoros. p faſtidio/
ſam nugacis repetitiōis eiuſdē ſiniſterita/
tem/deniq; iraſcēdo dētib9 frēdēdo ⁊ tabe/
ſcēdo in noſ q̄ſi beluina feritate mox cōcul/
candi lacerādi deuorādiq; videremur. Po
teratis frēs/poteratis alr vr̄am iactare elo
quētiam. aliter vr̄m officiū /vel docēdi vel
monēdi vel corrigēdi vētilare. Nimis ela/
pſum eſſe a memoria vr̄a mōſtratis illō ci/
ceronis documētū/cui ſcriptura ſepe ꝯcor
dat: ſit monitio ſine cōtumelia vel expbra/
tione. Nam et michael diſputās cū diabo/
lo et corpe moyſi. Rurſus frēs/elucutio/
nis vr̄e accuratio vel deſerēda erat penituſ
vel accuratius incorruptiuſq; ſeruanda: q̄ꝫ
q̄ꝫ dictādi vitiū nō magnope culparemus
ſi nō vicioſiſſimo et pſus intollerabili ge/
nere cōfutatiōis vteref/illa elegans eloq̄n/
tia veſtra; que enim vicioſior cōfutatio ſeu
argumētatio adduci potuerat: q̄ꝫ que ad
vtrūq; flecti poteſt; quē defectū/ſi p totum
hoc terminū oculis videre nequiuit vr̄a ſo
lertia tot litteris erudita: quo auſu nos in
obſcurioribus cōmonere pſumpſerit cōſide/
ret. Hoc itaq; qō dicimus mōſtrabimꝰ di/
gito/tn̄ m̄ nō oculos aperire nō pudeat. Si
obedietia laudāda eſt (vt totiēs inculcatis
quaſi nō ita ſentiremꝰ) ſi hec ſit gladius ve/
ſter acutiſſimꝰ quo nos iugulare imo cruē
tis vulnerib9 cōfodere ſatagitis: attendite
q̄ꝫ facili retorſione/gladiū vr̄m in iugulū
vr̄m cōuertimꝰ; obedire ſiquidē optet deo
magis q̄ꝫ hoib9; nō hoc inficiabimi; opor/
tebat ergo vt deo iubenti recedere a conſor
tio vel heretici vel ſciſmatici vel in talib9 ve
hemēter notorie diffamati/aut ſi in nocumen
tū eccie pſidenti/vos ipos pſtaretis obediē
tes: qō q2 nō feciſtis/fas habemꝰ et conſe
quēti more veſtro cōcludere/ꝙ inobia hec
veſtra plecti dz pena tali. imo maiori q̄ꝫ no
ſtra facta/vt fieri dicitis/eius vicario: nam
cōtemnenda eſt hec ptās: vt altera ſuperi/ B
or honoref. Scimus/his auditis quid
agitis q̄d obſtrepitis: q̄d rugatis faciebus
ſtomachantes acclamatis. Nos certe nul/
lū fouemus in hac pte ſciſmaticū: nullū he
reticū. nullū depplatorē eccie: nullū de his
vehemēter et notorie diffamatū. Ita excu/
ſatis vos frēs; nos ecōtra ꝓponimus accu/
ſamus ſuademꝰ: purgātes nos ſilr p nega/
tionē eoꝝ q̄ nob imponitis; erat idcirco ra
dix hec difficultatꝭ ⁊ cōtrouerſie ad q̄ꝫ euellē
dam/totis eloquētie illius veſtre tulliane/
neruis incūbere debuerat caritas veſtra; q̄
radix; pbare vicz dn̄m bn̄dictū nō eſſe ſciſ/
maticū. nō hereticū. nō aduerſantem eccia
ſtice vnitati. aut nō de his merito vehemē/
ter infamatū: aut eſſe talē qui nō conuertit
obedietie ſue honorē. in inſtrumētū deſtru
ctiōis eccie; hoc eſt ꝙ in cōtentione verſari
qō vnicū cōfutari cōueniebat: nō de obedi
entie pconijs et inobedietie ſupplitijs imo
de pcialibus maledictis membranā occu/
pare. Et iſtud tam̄/cur modo /et nō antea
citius effecerit veſtra fraternitas/nondum
pſpicua rō inuēta ē: niſi forte vti voluerimꝰ
ſuſpitiōib9 maliuol'm in vos/q̄ſr abutimini in
nos. Di. ei forſan ſuſpitioſꝰ aliq̄s ꝙ liuida

emulatio vr̃a ob p̃clariſſimaꝫ ſtudij noſtri
famam/aut aliũde male parta/ nũc tandeꝫ
nacta opportũitate egeſta ẽ qi ſi aperiatur
ſepulcrũ patẽs intus ſpurcidũ ⁊ olidũ. Su
ſpicabit alꝰ nõ inuidiã nõ odiũ nõ ranco
rem/ſed vel adulationẽ vel ambitionẽ ſue
ꝓmotionis auidã.rupiſſe hoc vr̃m ſilẽtiũ:
dũ ſpes arriſit nouaꝝ ꝓuiſionũ bñdaꝝ/ ſi
noua reſtitutio fieret/p̃ſertim vob̃ petenti
bus ⁊ altercãtibꝫ/⁊ vſqꝫ ad piculũ capitꝭ de
certare pollicẽtibꝫ/longe ꝑ vo ſint a nob̃ iter
p̃tatiões hmõi maliuole ⁊ incerte/frẽs ca
riſſimi. Nunqꝫ id agere nos cõtingat·qð i
nos fieri rõabl̃r inculpamꝰ. Iſta qdẽ eſt ri
xatio vel feminea vel cania ſeu puerilis/dẽ
tibꝫ ⁊ vnguibꝫ iniuriaꝝ cãm ducere:iſta pu
gna goliad a cõtumelioſo cõtẽptu/certam̃
inire. Eſto tñ fuerit in nob̃ aut nr̃m nõ
nullis intẽtionis corruptio(qm̃ qs p̃t glo
riari ſe mundũ hr̃e cor/cũ nõ ſit hõ ſup ter
ram iuſtus q̇ nõ peccet) Nihilominꝰ qua
le ſup hac corruptela adducit/efficax argu
m̃tũ vt tã certo/tã abſoluto/ taꝫ in generali
vos feriatis iudicio q̃ſi vocis illiꝰ immẽo
res intonãtis nolite iudicar̃ ⁊ nõ iudicabi
mini. Eſto ſint inter nos aliq̇ ãbicioſi ad
bñficia/aliq̇ leues ad iudicia/aliq̇ odioſi
C ad dñm bñdcm̃:vñ tñ cõſtat ſubtractiõꝫ ꝑ
tales emerſiſſe. Omittamus nos rñdere
quõ talia fingere hꝫ vr̃a diſcretio ł de rege
nr̃o ⁊ vr̃o de dñis ducibꝫ cõſanguineis ſu
is.de baronibꝫ regni.preterea de cõſilio re
gis/de prelatis ⁊ toto clero francie. Poſtre
mo de toto regno hyſpanie. Exclamabitis
hic ꝓmo:iã exclamaſtis:ꝙ ꝑ nos ſeducti ſũt
excecati ſunt.alienati ſunt;mirũ vero ſi voſ
ſoli ⁊ abſentes ⁊ pauci/aptos hẽtis oculos
in eoꝝ regimine:ſi vob̃ ſolis ſua illumina
tio ſuaqꝫ directio dẽat. Attendite ne intole
rabiliter nimis arrogetis. Scitis et credi
tis firmiter ꝙ rex ⁊ dñi de ſuo ſanguine ge
neroſo nõ adherẽt ſubtractioni ꝑtinaciter:
hoc ẽ vr̃m verbũ. Certe neqꝫ nos ꝑtinacit
adheremꝰ. Adheremus tñ ſicut et ipſi:do
nec interim nob̃ ꝑatis corrigi ſi erramꝰ cla
rius aliq̇d cõmodius qꝫ ꝑ eccia dilucеſcat.
Aut igit eos oẽs pari nobis cõcrimie pari
qꝫ reatu cõuoluite q: ſubtraxerũt/ſicut nõ
vultis q: nõ audetis:aut nos ſicut ipſos ha
betote excuſatos/qm̃ ꝑtinaces eſſe nõ volu
mus:qð tñ oio facere refugitis;ſed dicetis:ſi
non eſtis ꝑtinaces:cur a damnate ſubtra
ctiõis cõtinuatione non ceſſatis: Interro
getis ſimiliter:cur ab eadẽ rex nõ abſcedit,

ꝙ ſi ꝑurgetis q̃rentes rõem:noſtra eſt cõis
rñſio:qm̃ noſtram interim cõſciam ſequi
mur;nam q̃ſtum licet dubitare de dño bñ
dicto an ꝑdiderit ius in papatu/aut ꝙ obe
dientia ad ipſum/eſt eccleſie peſtifera:tan
tũdẽ fas eſt ab eius obediẽtia ſecedere; Ne
qꝫ enim negabitis qm̃ ꝓ culpa hereſis aut
ſciſmatis/papa fieret inferior quolibet xp̃i
ano Iura ſunt ad hoc planiſſima;neqꝫ pre
terea latet vos.ꝑtãtem papalẽ dataꝫ eſſe in
edificatiõe eccleſie non deſtructionẽ. Quo
abuſu in deſtructionẽ eccleſie notorio exi
ſte: Nonne exẽplo pauli reſiſtere in facie ge
renti ſe ꝑ papa liceret. Nonne ſibi dici poſ
ſet cur ita facis: Anaſtaſius ſũmus oliꝫ põ
tifex ⁊ alioꝝ nonnulli ſup hoc ſunt in exem
plũ. Et o deus arbiter equiſſime et q̇ pacto
mirant iſtud quidã hominũ/q̃ſi non intel
ligibilis ſit hec abſurditas: Cũ in rebꝫ lõge
minoribꝫ id licere fieri magno aſſenſu con
cederet. Si enim palaciũ ſuũ/ſi ciuitatem
ſuam/papa facibꝫ accenſis ꝑ ſua libidine
quereret concremare/ſi paganos armatos
ſi agroꝝ depopulatores molire apuð xp̃i
anos intromittere/etiã vbi nihil fidei pre
dicare aduerſũ/ſi ṽgines igenuas aut ma
tronas honorabiles violare ſatageret:qs
tã indulgẽtiſſimus vnqꝫ aut blandus adu
lator ad papã fuit/qui negaret his auſibuſ
obuiandũ eſſe qui papã ipm ſi verba non
ſufficerent diceret non debere factis arceri.
Iure naturali concedit vim vi repellere:eiõ
qꝫ concedit vt ꝑſone ſingulari fas eſſꝫ pa
pam aut regem vel ligare vel carceri manci
pare/ſi eis iniuſte ꝑſequẽtibus hanc perſo
nam/ſibi non aliũde pateret ꝓprie mortis
aut impudice violationiſ effugiũ;ſi hoc in
damnis corꝑalibus tam liquidum eſt/q̇d
de ſpiritalibꝫ incõmodiſ longe grauioribꝫ
relinquitur eſtimandũ; Iungamus hanc
rationẽ ad rem que agitur. Si ſubſtra
cti habuerunt ꝓbabiles vehemẽtes qꝫ con
iecturas/aut certas rationes ex his que fa
cta ſunt ꝙ dñs benedictus aduerſabatur ec
cleſiaſtice vnitati:nunq̇d non bono fine ⁊
intentione poterat hec fieri ſubtractio;q̇
retis quo pacto:ſic q̇ppe vt non aſſumeret
obedientiam ſibi factã/in velamẽ aliquod
neq̇cie aut ꝓlatiõis ſciſmatice prauitatiſ
Ex quibus medijs:mille medijs:aut conti
nuãdo honores ſuos/ſine ꝓcuratiõe vnio
nis:aut ꝓmouẽdo ſibi fauẽtes in hac libi
dine dñandi:aut nũc apte nũc occulte non D
fauẽtes ſibi ꝑſequẽdo Videt clare ſi q̇d

videtꝫ ꝙ nullis hoc loco vtimur ſophiſma
tib⁊.imo ne ſophicū palogiſmi vos decipi
ant(ſicut fefelliſſe videnť)nos ipam ad nu
dū difficultatē reuelam⁹ cū ꝓpriū ſit ſophi/
ſtarū ſe celare ꝛ poſitiōes ſuas vel inuolue
re vel trāſferre. Nullas ꝑterea legū interpta
tiōes ſubdolas aut fictas adducim⁹. ſolis
innitimur regulis iuris diuini ꝛ naturalis
q̄s ꝓ vobis aſſūitis q̄ſqꝫ imutabili verita/
te ſubſiſtere nequaq̄ꝫ ignoratis. he ſūt re/
gule.q̄ ſūm⁹ eccie plat⁹ ꝓpter eccie vtilitatē
ſtabilit⁹ eſt.ꝙ pape ſi apoſtatꝫ a fide reſiſtē
dū eſt in facie ꝛ ſi nō recte ambulet ad veri/
tatē euāgelij.ꝙ vim vi licet repellere ꝙ deo
magis ē obediēdū q̄ꝫ hoibus.ꝙ bonū pb/
licū pferēdū eſt bono pticulari.qđ ad pub/
licū ordinatū eſt. Iſtis inq̄ꝫ innitimur nō
vt falſo crimiami rlib⁹ ꝙ faciēda ſunt mala
vt bona eueniāt ꝙ pſequēd⁹ eſt papa ver⁹
vt ſciſmaticꝫ ſal⁹ deť. Nōdum ita vrī ſiſes
ſum⁹ vt ita deſipiam⁹ Quid ğ mľtos turpi
ter plane inuoluūt ſophiſmata/dū nimis
fugiunť.q꞉ ei videre neqūt q̄lē papa verus
aut ꝓ tali hit⁹/deſinere poſſit eē papa/aut
hnd⁹ ē ꝓ tali/ipi nō capiūt q̄ rōe ſubſtractō
poſſit(imo et dēat in caſu)iuſtiſſima repu
tari.hoc ē inqunt iobediētē eſſe.h̄ ē pſecu/
torē capitꝫ exiſtere.cū tñ nulla ſeceſſio a ca/
pite dici dēat inobediētia neqꝫ pſecutio ni
ſi legi diuie fuerit cōtraria. Eſt aūt diuina
lex iubēs recedere a tabernacul' impioꝝ.iu
bens frēm poſtq̄ꝫ audire noluerit eccia ꝫ ha
bendū eē ſic ethnicū ꝛ publicanū.iubēs ꝑ/
terea oculū aut mēbrū aliud eruēdū eē/ne
totū corp⁹ ſua cōtagione deprauet.q̄ diuia
iuſſio q̄liter ad rē q̄ tractať adoptari dēat i/
ſinuatū ē. Scim⁹ tñ q̄d adhuc rñdetꝫ ne
gatis i h̄ negocio cās tľes i facto. Hoc vero
eſt qđ in diſceptiōe nr̄a v̄ſať.hoc ꝓbare qđ
negam⁹/aut imꝓbare qđ eſtimam⁹ debue
rat caritatꝫ vr̄e prudētia.aut nō notiſſima
ingerere.nō nos mille ꝯuicijs inſectari.nō
v̄bare latratib⁊ auras.nō nos ꝑuſq̄ꝫ intelli
geretis arguere. Et q̄m idipm nō peroratꝫ
et res lōgiori diſputatiōe eget q̄m vt ſub e/
pľe breuitate poſſit coartari.q꞉ deniqꝫ iam
pluries tam ſcripturꝫ tā viuis vocib⁊ rōna
bilitatē nr̄e ſubſtractiōis ſi nō poti⁹ libell⁹
diffamatori⁹ appellari meruit. Neclatet
nos quā multa alia poſuiſtis q̄ ſi rigidū ex
amē itrarēt illa de errore in fide.de crimine
in bonis morib⁊.de inobediētia leſe maie/
ſtatis regie/ꝛ alijs plurimis/dānāda pate/
rēt/que oīa oñdere ſicut et ꝑncipalē cāꝫ no
ſtrā iuſtificare ꝑatos nos offerim⁹ q̄ꝫtūꝫ et
quēadmodū tu rex ſapiētiſſime iuſſerꝫ qui
hacten⁹ nos indiuiduos coadiutores tuoſ
aſſumere dignat⁹ es.neqꝫ eni diuerſuꝫ a te.
q̄dq̄ꝫ agere fas putat diſcretio nr̄a. Et ſi im
ꝓbe ꝓuocari ad certamē impar min⁹ nūero
ꝛ virtute/ſufferre moleſtū ſit. Potuerāt E
iſta ſufficere ſi nō viciſſitudinē referre velle
m⁹/reddētes ꝓ malo bonū ꝛ bn̄dictone mo
nitoriā.ꝓ exꝓbratiōe maledica cū illo q̄ cū
glorificād⁹ ait/maledcimur et bn̄dicim⁹.
itaqꝫ petim⁹ rōeꝫ frēs q̄ frcū q̄ reꝯ vtilitate cō
placuerit ſe iūgi a cōi regis ꝛ regni cōcilio.
Periret q̄ppe oīs politic⁹ ordo ſi ea q̄ cōi
ſunt a ſenſu cōcluſa q̄libꝫ ꝓ ſuo motu capi
tis vel inculpare vel ad nouā cēſurā reuoca
re cōtēderet. Ubi eni fuit vnq̄ꝫ tā apta tam
ꝯcors ſnia q̄ nō aduerť caluniātiū linguis
carpi poſſꝫ.alijſ amore/alijſ igrātia alijs ſo
la ꝯtrariādi ꝑteruia aut prurítu nouas res
moliēdi vexatis ſꝫ neqꝫ cōcilijs generalib⁊
ꝑſtit⁹ ē olim aſſenſus vnanimis tľr vt ñ ex
aliq̄ pte ꝯdictores iueniređ. Equū ē idcirco
legib⁊qꝫ ꝛ cōſuetudie ſctitū vt in ore maiorꝫ
ptis ſtet oē cōitatis iudiciū. Alioq̄n ſi cuilī
bet aſſidue fas eēt obniti nihilo pl⁹ agereť
q̄ꝫ ſi inter naucleros eiuſdē nauis/odioſū
cōtinuareť iurgiū ill' velū tēdeť/iſtis laxať
alijs dextrorſū alijſ ſiniſtrorſū ex adūſo cōa
ri iplacabli aīoſitate tractātib⁊/ꝺliberatiōe
ei maiorꝫ ptꝫ exceptata/ſine ꝯſulti⁹ ē eivos
opē ferre l' neq̄q̄ꝫ ptiacit aduerſarij ꝛ ita por
tū q̄lēlibet attingere quā ſub dubia ſpe me
lioris port⁹ cōfūdere interi oīa ſeditiōe cer
tiſſima.mľta ꝓinde tolerari debēt iā facta/
quoꝝ inceptis ꝯdicere dignū erat. Eſto vo
bis appareāt l' forte ſint ſaniora cōſilia.ni/
hilomin⁹ apđ cōitatē c⁹ eſtis ps ꝑua/ābu/
lantē in oppoſita ſnia q̄d ꝓdē tract⁹ vr̄ pti
nax aliorſū.imo q̄d aliud opať quā cōtētio
nes ſcādala aīoſitates ꝛ diſturbia ad rē oēꝫ
q̄ agiť ſaluberior finiēda. Negociū aliđ grā
de ꝑuſq̄ꝫ certa ꝯcluſiōe firmeť op⁹ hēt ꝯſul
tatiōe in q̄ ſit aīm⁹ i cōſulendo lib porro ac
ceptata ꝯclōne tc̄ ē tps faciēdi nō dijudicā
di. Qđ ſi oppoſueritis ꝑceptū dñi vt nō
peccet aliq̄s ſequēdo multitudinē. hoc de
criminibus q̄ bene fieri nequeūt/intelligi
neceſſe eſt.nō eni talia vnq̄ꝫ licere faciet q̄ꝫ/
tuſlibet numerus peccantiū ꝛ ſtultoꝝ quo
rum infinitus eſt numerus. Ac vero ſec⁹ eſt
i eis q̄ fieri bñ pñt in quib⁊ cōſciam ꝓpriam

ad alioꝝ formare iudiciū/quīcꝫ licitū quīcꝫ
debitū eſt q̄liter eſſe dicimus in ꝓpoſito vbi
ea q̄ in facto ſunt. nō q̄ fidē imediate reſpi/
ciūt vētilātur. Obicietis fortaſſis q̄ nō ſin
ceris aīs/nō medijs vſcꝫ quacꝫ iuridicꝫ nō
ꝑ pſōas oī vitio ꝯcluſio ſbſtractōiſ excepta
eſt/q̄ſi nō ita poſſit fingi in oī negotio pub
lico q̄ preterea ꝑ ſolos bonoſ bn̄placitū ſuū
operᷓ de⁹ ⁊ opatᷓ ⁊ ꝑ malos/q̄les etiā inṫ vos
aliq̄ ſunt etſi cōfirmatos vos phariſea ac ia
ctetis p̄ ceteris hoīb⁹/et exceptos ab illa re
gula ſi dixerimus q̄ꝛ pctm̄ nō hēm⁹. Quot
pncipes infideles. q̄t tyrānos iiq̄s legim⁹/
et vidim⁹ a q̄b⁹ eq̄ſſimas leges ⁊ edicta /q̄s
neſciat emanaſſe/q̄ in re pſpicuū eſſe dꝫ/ q̄
negocij q̄litatē magꝭ attēdere cōueniet ſi iu
ſto fine/ſi pia intētione fieri potuerit/q̄ꝫ ſu
ſpitōib⁹ duci ex agētiū hac vel illa volūtate
Preterea frēs ceſſent cōtumelie. abeāt ſi
niſtre de nobis ſuſpitiēas q̄les hr̄i de vob
nec vultis nec volum⁹. Credite frēs / nos
bn̄ cōſcij nobis ſumus de ꝓceſſu h̄ ad pa/
cē eccīe/qui vtinā tā pſperū ſucceſſū capet.
quā pie ſꝑ optam⁹ optare aūt hoc magꝭ no
ſtrū eſt q̄ꝫ illud exhibere. Tandē q̄ꝛ res
(vt arbitrami) diſcuſſionē exigit āpliorem
(nō eni ꝓpter aliud nos ad certamē ꝓuoca
re deberetis) obſecram⁹ te rex ſereniſſime ſi
cut iā obſecrauim⁹ ꝓ cōcilio toti⁹ obie iſti/
us celebrādo in q̄ cōueniāt ſeniores/vider̄
de factis et de iure (qđ ex factis exorit̄) exa/
minatiſſimā veritatē. quā ſꝑ amplecti pa/
tos nos offerim⁹. in noīe e⁹ q̄ eſt ꝟitas. in q̄
bū valere et ſobria modeſtia ſape. oēs opta
mus frēs nr̄os in eodē dn̄o cariſſimos.

Talia in alioꝝ pſonam transfigurata ſint
(o ſorores) ꝑ recuſſiōe eoꝝ qui nimia acri
tate ſn̄iam ꝓpriam defendere/et alienā car/
pere repti ſunt. Et qm̄ ita tibi placitū eſt o
ſoror beniuolētia (hoc eui nutu tuo ſignifi
cas) cōuertatur orō nr̄a ad eos q̄ acta oīm
p̄ſertim ſupioꝝ tota ſeueritate recenſent at
cꝫ dijudicant nullū eis refugiū ad correcti
onē/nullū locū ad veniā vel excuſatiōem re
liquētes. cū ꝑfecto male nimiſ eēnt res hūa
ne/ſi ſemel peccātib⁹ clauderetur mīe ſinus
q̄ ſi mīa cōceditur hominib⁹ / illa obſecro
quib⁹ rationabiliter iudicio p̄ſtabitur /q̄ꝫ
hoīb⁹ occupatis q̄ꝫ hoīb⁹ ad regimē rei pb̄
lice cōſtitutis/ſi quidē ad eos ex omni pte
fallendos inuigilat aſſidue ſubditoꝝ quo
rundā malignitaſ nūc mēdacioꝝ fuco nūc
blanditijs adulationū nūc accuſationū cō
fictionib⁹ nunc ingeſtione ſuſpitionū vt vel
ſic rapiant ſpolient et detrahant vel vt amo
rem ſimulant tancꝫ ſolliciti de ſalute domi
ſui/ſi multos accuſauerint/ſi mendacibus
nouitatib⁹ aures prurietes pncipū fricaue
rint/ſi accenſos odijs/ſi ſtimulatos ira ani
mos uoꝝ magis inflammare vrgere cꝫ ſtu
duerint. Quāobrem non abſre videtur di
xiſſe Seneca cōſulendū eſſe bone mēti ſua
deret quā inquit bonam mentem/nemo oc
cupatus inuenit. et alibi tradit hac rōne eē
vel difficile vel impoſſibile/vt idem ſit pn
ceps et vir bon⁹. Ipi ꝑfecto ſupiores non
tam ſup hoīes/q̄ꝫ homines ſup eoꝝ capita
poſiti ſunt et nō tam inuidia q̄ꝫ mīa digni
habendi/tancꝫ miſerabiliores ceteris ho/
minib⁹ ⁊ velut poſiti ad ſagittas cauſas de
ceptorie iaculatiōis. quoꝝ multoꝝ ſtulti/
ciam/adulatio in inſaniam vertit. alioꝝ
iracundiam in furorem /alioꝝ beniuolen
tiam indulgentemcꝫ naturā trahit ad pdi/
galitatem crudeliſſimā. Rapiūt eui a pau/
perib⁹ qđ apud ditiores effundāt. Parcūt
denicꝫ delinquētib⁹ languida quadā ſpe/
cie benignitatꝭ illecti. ſed redit hec mīa ſtul
ta/ad innotētū pniciem truculētam. quan
tus erat ille rex et ꝓpha dauid/quam ſagax/
quā ꝑuigil/ipe tū ad vnius ſerui mēdoſam
vocem ſeductus eſt/vt hereditatem cui⁹ pr̄
de dauid optime meruerat ad eūdem ſuum
traduceret. poſtmodū qđ etiam monit⁹ nō
reſtituit ſed diuidēdam imperauit. Quor/
ſum hec omnia nimirū vt cōmonefacerem
tolerādos eſſe pia cōpaſſione defectus ſu/
perioꝝ magis quā dijudicatiōe ſeuera pſe
quendos. Necꝫ mihi quiſcꝫ oppoſuerit il/
lud ſapiētis/exiguo cōceditur mīa. Poten
tentes aūt tormenta potēter patientur. Ip
ſi vere pncipes in hoc exigui ſunt eo q̄ am
pli⁹ ſi ex ignorātia forte ſua ipi ſibi grādes
ſibi fortes et beati videātur. Rurſus ſi plu
ra in hominib⁹ vicia correctionis impoſſi/
tas tolerat. reſeruās ea diuini cenſure iudi
cij idem fieri de pncipatū delictis neccitas
maior expoſtulat. Ut nō ꝓtinus ꝑ q̄lib⁹ er
rato ſpnatur eorū pncipat⁹. cū ap̄ls domi
nis etiā diſcolis et xp̄us phariſeis ypocritꝭ
obedire p̄cepit et Areſto. diffinit pncipem
nō debere repcuti. Vidit hoc tragicus ille
qui monuit athenien̄. ne leonē introduce/
rēt in ciuitatē. introductū vero eū cū omni
māſuetudine ⁊ lenitate tractarēt q̄ ſilitudo
ſatis eſt accōmoda rei quā agim⁹. Qđ ſi ꝯ

quolibet ꝑncipāte hec vera ſunt/ipi domi/
no oim/et eo ſeruo oim/quo dño oim. pa/
pam loquoꝛ quis nō hoc cōe mie debitum
impendendū arbitretur? Eſto dñs bñdcꝰ ſi
errauerit in nō offerendo celeriter viā ceſſi
onis/attendatur in eo potuiſſe cadere dece
ꝓtiōes q̄les numeramus/ Prouenientes ex
ſubditis. Attēdatur humane coꝛdis fragi/
litas ad honores q̄rendos auida. et ꝑtinax
ad retinendos. attendaꝛ q̄tas vires habe/
ant ſuſpitiōes ingeſte a maliuolis/nec eſſe
facile illos ꝑ libito diuellere. Attendaꝛ inſu
per ꝑnia ipius offerētis iam ꝓdez id qd ab
initio querebaꝛ. Deniq̧ ſi erratū eſt ab eo/
nunq̇d ſibi ianua penitētie/que cuilibet in
ferioꝛi apta eſt/obcludetur. Nūq̇d penalis
carcer/nunq̇d innumeri doloꝛes aliȷ̄ i coꝛ/
poꝛe in bonis ⁊ in fama iam plus q̄driē/
nio tolerati. diluere ſufficiūt hoc erratū Vi
derint ſi q̄ ſint mōſtrātes oppoſitū vbo vel
ope/ne plus hoſtili odio ꝑſone/quam vni
tatis publice zelo ſe ꝓdant inflāmatos.
Itaq̧ placet hoc loco inſerere quādā epl'az
quaſi noīe ſuo ad regem francie deſtinataz
que ſic contexta eſt.

Benedictus epūs ſeruus ſeruoꝝ
dei/cariſſimo filio in xp̄o karo/
lo francoꝝ regi xp̄ianiſſimo ſalu
tem aplicam q̧ benedictōem et
miſerationis ſpm̄ aſſumere. Si demolitio
hierl'm terreſtriſ olim ꝑſtrinxit ad lacrimaſ
coꝛ ꝓphe Jeremie ⁊ ſaluatoris ihū/ſi ꝑtera
coꝛꝑalis ſeꝑatio ſponſi a ſponſa fideli tan/
te eſt moleſtie ſi deniq̧ ipa etiā natura ſuo
docet inſtinctu/turturē aſſiduos gemitus
edere/dū cōpari viduatam ſe ſenſerit. nullꝰ
mirabiꝛ ſi in deſolatiōe miſerabili ſpūalis
hierl'm/et in acerbiſſima ſeꝑatione quaz in
ea ſentit aīmꝰ conqueroꝛ et ploꝛo quis igiꝛ
dabit capiti meo aquam/et oculis meis fō
tem lacrimarum/ad deflendum iugiter lu/
ctuoſiſſimam ſacroſctē eccie labefactionez
diuiſionemq̧. Quis me cōſolabiꝛ. q̄s me/
debitur? Cōſilium q̄le mihi ꝑueniet itaq̧
planctus lugubꝛis/doloꝛ et anguſtia tan/
gunt oēs in cōe filios eccie Sed lōge ſeui
us atq̧ ꝓfundius dilacerat infelix coꝛ meū
inaudita miſeria. hoc exterminiū Iſta ꝑdi
tio /nimirū data mihi illa eſt in ſponſā ſin
gularē/q̄ oim mr̄ eſt vl'is. his nihilominuſ
ocul'aſpitio|tā nefando ſciſmate eā q̄ mr̄ ē
pacis ⁊ vnitatis/tā execrāda ⁊ atroci ꝑſecu
tione eam fedari que fons eſt pietatis/ tan/
dem vili deiectiōe ⁊ ignominioſa ſeruitute
eā ipam ꝓteri/q̄ librtatē et honoꝛes largitur
eternos. O pia mr̄ oim. o mea ſingl'ar ſpō
ſa quouſq̧ durabit peſſimus iſte lāguoꝛ tu
us q̄diu debachabiꝛ furoꝛ impiꝰ a ī viſce/
ra tua. ſatis nimiſq̧ tuis in mēbꝛis ꝑſeue/
rat hec hoꝛrēda diuiſio. Et heu q̄le tibi mi
niſtrabo cōſiliū. tuis q̄ pacto medeboꝛ in/
cōmodis. Cruētū hoc vulnus tuū/ī me de
ſcendit vt vides qm̄ hinc vaſtatrices cure
hinc ſolicitudines ꝑuigiles intus timoꝛes
anxij. foris ꝑūgne in tribulatiōe violentia
et diuturno indignoq̧ carcere q̄ mihi de ꝓ
pꝛia cōpatꝰ eſt domo ⁊ de ſpecioſo olim nē
domeſticoꝝ manu obꝛuto palatio. Quid
referā ꝓbꝛa qd diffamatiōes iniq̄s. q̇d ſini
ſtras interꝑtatiōes dictoꝝ factoꝝ q̧ meo/
rum. q̇d mille mei ⁊ meoꝝ inenarrabiles
afflictiones. Attn̄ nō eſt hec maloꝝ ſūma/
vtinā in caput meū refluerēt oēs erūne tue
O fidelis ſpōſa/vſq̧ ad dure moꝛtis ꝑpeſ/
ſionē/ſine detrimēto aīe Et tu bñdicta lib
tate foueres in gremio pacis oēs filios tuoſ
et oues paſcue tue. Et o pater maxime ⁊
optime. o ſalutifer xp̄e vt q̇d natus ſum vi/
dere mala gentis mee vt q̇d datus ſum cu/
ſtos ſpōſus ⁊ paſtoꝛ/ſi nō aliā opē/aliud ſo
lamē. et aliud ferri dabaꝛ auxiliū. Poꝛro ſi
ſcti prēs q̄bꝫ infauſta tēpeſtate ſuccedo ge/
mebant olim ſub verendo pondere cure
paſtoꝛalis/ſicuti grego. ⁊ alioꝝ plurimi ēt
dū eccia ſua honoꝛe ⁊ ꝓſꝑitate floꝛeret/ q̇d
nūc dicturꝰ ſū in ſua ⁊ mea tā incōꝑabl'i ca
lamitate ⁊ i tāta maloꝝ mole. Hinc vel ma
xime ꝑſpicuū eē dꝫ/me in tali ſtatu afflictō
nis ⁊ meroꝝ ꝑnicioſe retinēdo nō eſſe cōtu
macē. Alioq̄n ꝑfecto miſerabilioꝛ ⁊ ſtolidi
oꝛ ſū oībꝫ hoībꝫ q̄ miſeriā certā cū certa dā/
natiōe q̄rerē ſꝫ auertat hāc iſaniā a ſuo ſuo
miſericoꝛs deꝰ. Ceterū nōne varijs ⁊ labo
rioſis antea legatiōibꝫ attritꝰ ſū/ſi foꝛte re/
ſarcireꝛ truculēta hec rupta et ſi diſcuſſis te
nebꝛis ſerena vitas oꝛireꝛ Sꝫ nūc eleuanſ
me dignitas ꝗuius alliſit ⁊ coāguſtauit vn
diq̧. itaq̧ ꝗuis foꝛinſecꝰ cerniꝛ coꝛꝑal'affli
ctio. ſubt voſitroꝛſꝰ plaga ſeuit acrioꝛ. dum
pia recogitatōe ꝯſidero/quēadmoduꝫ oēs
conatꝰ mei/omnis zelꝰ piꝰ/oē feruens ꝯſi/
deriū ad pacē adipiſcēdā caſſati ſūt. Et o
moꝛes o tp̄a ecce qd ſupꝛa modū auget in/
felicitat cumulū/a nōnull' ēt de ꝑuerſa itē
tiōe notoꝛ ⁊ iclꝑoꝛ. q̇d dicā ad hec plāe ⁊ cō
ſtāt negabo. Potuit aliq̄ foꝛtaſſ ſurrepe ig̃

rantia/que tam vicina eſt humane fragili/
tati.et in hoc me meaqꝫ oīa ꝓrſus iuſtifica
re nequaqꝫ audebo illud nanqꝫ aplicū ver
bum quē hoīm nō exterreat/nihil mihi cō
ſcius ſum.ſed non in hoc iuſtificatus ſum
cuius dicti que alia eſt rō:niſi ꝙ in multis
offendimus.et qm̄ nō eſt hō ſup terrā q̄ vi
uat ⁊ nō peccet/et ꝙ incerte ſunt ꝓuidentie
noſtre et iuſticie omnes ſordide tanqꝫ pan
nus mēſtruate.deniqꝫ quales ſumus in o/
culis diuine maieſtatis nouit nullus.et ſi
iuſtus fuero(inq̄t Job)hoc ipm̄ ignorabit
aīa mea.verū ſi maligna fraude/ſi cupida
ambitione.Putaui q̄dqꝫ agere qd̄ eccīaſti
ce vnioni vel obſtaret vel eam retardaret/
ſit in aīam iudex deus.qm̄ potius talia ab
initio vſqꝫ in pn̄s obtuli/que ſalubria ⁊ ſuf
ficientia ꝓ vnitatis ꝓſecutiōe fideliter eſti/
mabam.et adhuc exiſtimo/ſi nō obfuiſſet
pater ille mēdacij/qui oīa in malū et turba
tiōem euertiſſet. Noſſe potes hec oīa fili
ſereniſſime ⁊ xp̄ianiſſime corā quo fiducia
liter querelā hanc effudi.nec habeo neceſſe
regias aures adimplere longa narratione
taliū oblationū ꝑ me factarū/tam deuia cō
uentionis vtriuſqꝫ obediētie/ꝑ cōſilium a
fratribus meis cardinalibus ꝓmitus datū
quā de via cōpromiſſi/et nouiſſime de via
ceſſionis.Cui vie imo ⁊ martirio ſicuti pa
lam teſtatus ſū ⁊ iugiter adheſi ſꝫm ꝓpara/
tiōem aīi.Nec ab hac vnqꝫ ꝓmptitudīe di
ſceſſurus ſum ſi et dū verā parere vnionem
ceſſio videbit᷑.teſtes ſunt apud te harū ob/
lationū patētes littere mee.niſi doloſo alio
rum ſilentio cōtecte ſint.Arbitroꝛ aūt nūc
eluceſcere/ſi lenioꝛ fuiſſet ⁊ opportunioꝛ ꝓ
ineūdo tractatu vnionis/ꝓma cōuentiōis
oblatio qꝫ ſubito incurſu talem arripe viā
que in has truderet anguſtias.et cui nullū
vnqꝫ ꝓbuerunt vnqꝫ aſſenſum aduerſarij/
abſqꝫ q̄bus generalem fieri vnionē q̄s ex/
pectet.Nolo tn̄ indite fili ex his dictis vel
dicendis tuā inculpare deuotiōem.ad pa/
cem eccīe.q̄ vtinā deuotio nulla vnqꝫ men
daci informatione ſup meis et alioꝝ geſtis
queſita fuiſſet illudi et coꝛripi/ſed ammira
ri nō ſufficio/q̄ pacto ego qui ſic egeri/ſic
tracter infamer includar et nōdū ꝑ liberati
one ab indignis carceribꝫ/tuū meruerī au/
xiliū.Nōne tui anteceſſores ꝑꝓriū habuerūt
ſuccurrere nō ſolū vexatiōibꝫ eccīe/nō ſolū
ſummis pontificibꝫ in ſua ſede reponēdū
ſed oībꝫ cōiter iniuſte paſſis.quaſi nobilis

frantie domus/templum tale eſſet mīe/q̄le
apud athenas fuiſſe memorat᷑ vbi cunctis
afflictis erat ꝓſto ſubſidium.nūc eni fili ca
riſſime vera regū frantie ꝓgenies ⁊ heres ex
emploꝝ inſigniū vides coꝛam oculis tue ſe
renitatis/illū quem ꝓ iuſto papa coluiſti ⁊
colis/illū quē vt patrem ſummū in terris ⁊
aīe tue paſtoꝛem ſctm̄ frequētibꝫ titulis ex
tuliſti.Illū p̄terea quē tu cū regno tuo ſuc
ceſſiſſe cōfiteris ꝑ electiōem legittimā chri
ſto et petro illūq̄ ⁊ quē viuentem prudentiſ
ſimus pater tuus viuens coluit vt talē/il/
lum deinceps qui etiam ſi caduci numerē/
tur honoꝛes/nobilis eſt ꝓſapie/illū deniqꝫ
qui deo ꝓpitio vitā huc uſqꝫ duxit innocuā
ſine quauis infamie nota deforis qꝛ quid
intus agatur/iudex erit coꝛdiū īſpectoꝛ de
us.tu inqꝫ talis vides me talem(de me eniꝫ
loquoꝛ et me laudaſſe coegit neceſſitas)vi
des modo ſic incluſum ſic cōtumelioſe tra/
ctatū tanqꝫ eſſem vnus ex ſeruis abiectiſſi/
mus ſine honoꝛe ſine dignitate ſine ſtatu ſi
ne genere et vite ſcelerate.Nihilominꝰ aūt
diſſimulas fili aut cōtemnis/ꝓbere ſuccur/
ſū ⁊/neqꝫ me expediri iubes/qui vnico mā/
dato tuo/ab his me incōmodis potes libe
rare.quoqꝫ comptum habeo/nō te iubēte ita
fieri.neqꝫ ꝑſuaderi ſane pōt.vt credā ⁊ gene
roſum animum tuū/erga meas erumnas/
tanta duricie ſtringi/qm̄ molleſceret ad cō
paſſionē/ſi ꝓfunde et religioſe cōſideratio
nis oculos ad tante rei indignitatem con/
uerteret.Quid de te loquoꝛ/qm̄ ipos etiā
barbaros et paganos/pietas naturalis tā
geret/ſi viderent ꝑſonam nuꝑ talis aucto/
ritatis gradus et honoꝛis et nobilitatis re
pente deici et cōcludi intra parietes dome
ſticos et hoſtilit᷑ oppugnari.Exiſtimo ꝙ
et in regno tuo maxima pars mee calamita
ti compatitur.ſicut et doloꝛem alioꝝ regꝝ
experioꝛ. Proinde ſi ex cōſiliarijs tuis a K
liqui(vtinam boni ſint omnes et fidi)ſedu
care vellent regiū aīm/ne mihi meoqꝫ ſta/
tui miſereret᷑/videant ſaltem tales et pōde/
rent tuam et tui regni famam.qm̄ dedecus
filij eſt/pater ſine honoꝛe.et i ſubditoꝝ in
famiam redundat ꝓſidentis oppꝛobꝛium.
quale eſt inſuꝑ illud qd̄ ab aduerſarijs et e/
mulis quotidiana inſultatione iactat᷑/vel
lem ſilerent et ego digitū ponerem oꝛi meo
ſed vox altioꝛ et populoſioꝛē qꝫ vt tegi poſ
ſit et qualis vox ꝙ a gallicis tenetur obſeſ/
ſus dire ⁊ hoſtiliter/papa ſuus/vox q̄ dn̄o

ſuo ſupmo aduerſi ſunt. nec alteꝝ ſequūtur
et ſuū pſequunt᷑. vox ꝙ p libito mutāt pa/
pas nūc inſtituūt. mox deſtituūt. vox ꝙ ſcō
ipoꝛſi nō verbo fatent᷑ ſe reos in ſciſmate ⁊
ꝑtem coꝛrobant quā impugnant. t'les ⁊ plu
res circūuolant rumores et imꝑperia ⁊ quā
apparēter id fiat viderint illi q̄ talium ſūt
occaſio. At vero foꝛtaſſis obijciēt aliq̄/me
in cauſa eſſe oīm q̄ ligemus. Nam cur in/
quiūt dignitatē tuā p fas aut nephas reti/
nes/cur nō ad ea q̄ petūtur cōdeſcēdis. poſ
ſem huic obiectioni/planis ⁊ validiſſimis
obniti rñſiōibꝫ ad iuſticiā meā (niſi qd̄ ꝓpo
ſitū hic habeo alterum. et qm̄ aduertis ꝗ̄
lubꝛicus ⁊ inſtabilis eſſet oīs dñij ſtatꝰ/ſi
repente ad vocē cuiuſlibet cedēdū eſſet iu/
ri ſuo/iure vel iniuria/ſine diſcretione/ſine
fructu/ſine manifeſta neceſſitate. ſed non
hic inſiſtendū decreui. Hoc vnū poſtu
lo et exhoꝛtoꝛ in dño p cōi bono totius ec/
cleſie. qtinus depulſis ira odio ⁊ vindicta ⁊ q̄
retro ſunt obliuiſcentes/extendamus nos
in anterioꝛa ad vnionē ꝓmerendā. tu preci
pue inter ceteros q̄ ſingularis ꝓtectoꝛ es et
cultoꝛ eccie vt ſollicite cōſulas. quid ꝓdeſt
imo ꝗ̄tū paci obē ꝙ includoꝛ carcere ego q̄
tam libero ⁊ ꝑato ſuꝫ aīo ad oīa p eadē pace
vbi nihilominus ꝑs aduerſa/ꝑſtat in erro
re ſuo/neqꝫ verbo ſignificās neqꝫ facto vel
le ſe cognoſcere veritatē iuſticie nr̄e. neque
offert aut recipit viā aliquā p quā intruſꝰ/
ſuā hēat ſedē deſerere quā occupat l' ſalteꝫ
pari pede pax q̄rat/ſcis tñ/q̄t et ꝗ̄tis lega/
tōibꝫ pulſati ſunt. ex quibꝫ ita eſſe nō ig̃ras
ſi nō ficticijs relationū cōmentis/eluſus es
Nunc q̄li ſpe ꝓſeq̄mur ꝑtem v'lem ſi ꝑticu
laris ſi multiplex ⁊ iugis ſit inter nos diui
ſio? Qua fiducia reſiſtemus falſitati/ſi ve/
ritatem nr̄am inutiliter cōfundimus/pro
deſſe q̄d expectamꝰ in nō obediēdo ei q̄ ca
nonice nō dubitat᷑ electꝰ/⁊ eē tanqꝫ coꝛpꝰ
lacerū membꝛis a capite diuulſis/qn̄ cerni
mus alios ꝑtinaci aīoſitate in ſua vnitate
nō vere vna cōiunctos Nec iſta dico/ſit ve
ritas tanta ſollicitudine ad liberatiōeꝫ coꝛ
ꝑalem (quā etſi tñ opto q̄s mirabit᷑) ꝗ̄tum
ꝓ affectu boni ⁊ honoꝛis totius eccie et di
gnitatis pontificalis ſcīe ſedis aplice. tui ꝑ
terea ⁊ regni tui ⁊ totius obie adherētis ve
ritati. Quāobꝛem cōcludēdo ꝑcoꝛ ⁊ ob
teſtoꝛ fili cariſſime in xp̄o/qtinus hāc queri/
moniā filiali deuotiōe et xp̄iano altoqꝫ aīo
ſuſcipiēs. iubeas carcerale circa me ceſſare

cuſtodiam/que ꝓrſus indigna eſt. ⁊ ſi non
foꝛte de meritis ꝓprijs erga deū. eccleſiaſti/
ce tñ dignitati/illi ꝓinde q̄ pater noīatur ⁊
eſt talis regis q̄ demū xp̄ianus eſt/et xp̄us
dñi. In quē xp̄ianos. imo filios ꝓprios ab
uti ſeuicia tyrānoꝝ ꝗ̄tum q̄leqꝫ piaculum
ſit. aīaduertis. Audent quidā ſacrilega im
pietate (ſicut accepi) impuriū ⁊ ꝓcax os laxa
re/ad notandū me p heretico aut ſciſmati/
co q̄ vtinā tam tenaces eēnt fidei aut religi
onis ꝗ̄ longe ſum ab hac blaſphemia. Er
rare vt cū Auguſtino fateoꝛ potero ſed he/
reticus nō ero. neqꝫ eſt alia indigniuſ a me
vel impatiētius ferenda iniuria. iōqꝫ obni
tens talibꝫ cū vno ſctōꝝ patrū libere ꝓnun
cio/mentiunt᷑. Te rurſus inuoco fili. vt
feras mihi ſic afflicto velociter auxiliū. q̄m
admodū in tali neceſſitate (qualis nec tibi
vnqꝫ nec ſanguini cōtingat tuo) nequaqꝫ
diſſimulare ſed totis conatuū viribꝫ obuia
re ſatagerem. Pone q̄ſo ante ꝓuidētie tue
oculos/qualis futura eēt eccie facies/et ꝗ̄
feda negocioꝝ turbatio. ꝑplexitas ⁊ inuo/
lutio ſcaturirēt/ſi nūc migremus a carne ñ
habito ꝓus alio rerū ſtabilimēto vel oꝛdis
ſerenitate ſicut hri pōt/dū viuo ſi nō v'l ne
quiter ꝓrauiter abicioꝛ Poſtremo ſi huc
uſqꝫ vt humana eſt ignoꝛantia vel infirmi
tas/quidā irrōnabilius ꝓceſſerint Nō pu
deat v'l ſero vinci rōe ⁊ ſupari veritate. nec
in caſu iaceāt ſed de reſurgēdo cogitēt neqꝫ
enī poterit al'r efficaciꝰ oñdi ſimplex cōſcie
puritas in ꝓceſſu ⁊ ꝙ nō ꝓceps ira non tu
mēs ambicio/nō cecus odij rancoꝛ l' edax
vindicte furoꝛ ſed pacis amoꝛ vnicus dña
batur tractātibꝫ ipm hoc tāte ſobꝛietatis ⁊
reuerētie negociū. Et tu pr̄ miſericoꝛdi/
arū ⁊ deus totius cōſolatiōis et pacis/q̄ ꝓ
miſiſti miam miſericoꝛdibꝫ/q̄ dimittere ꝑ/
cipis ſi nob dimitti volumꝰ da clemēter ve
niā delictis ꝓprijs ⁊ alienis. ſis mihi ꝓpitiꝰ
vt hac vna vindicta cōtentꝰ ſum ꝙ errata
coꝛrigas ſuppleas defectꝰ ⁊ deinceps oīm
pedes in viam ſalutifere pacis dirige. deni
qꝫ coꝛ regis qd̄ in manu tua eſt/ad hoc in/
clina ⁊ inclinatū coꝛroboꝛa cui des gloꝛiā
et honoꝛem nunc et in ꝑpetuū. His ita
ſe hñtibꝫ ⁊ allegatis/ſentio q̄d poſtulatis o
ſoꝛoꝛes cariſſime. poſtulatis itaqꝫ ne tegaꝫ
ſilentij velo vnam ex eplīs/quales miſſe vi
deri pñt ab inclitiſſimo francie rege ꝓdem
velut poſt reditum ab ambaſiata fcā ſum/
mo pontifici ſubſtractiōe nondū facta/pa

rebo libēs vos aſſiſtite ·Patere(obſecro
pater ſancte)ꝑpaucis alloqui paſtoralem
celſitudinis tue pſidentiā pater rogare ea q̄
ad pacem ſunt hierl'm. qtūs benigne faciaſ
in bona volūtate tua ſyon vt edificenť mu
ri hierl'm. nihil hic exprobrādo dictur⁹ ſuꝫ
ſed te obſecraturus ſum vt prēm. tū hortā/
do tū commonefaciēdo cū inſtructiōe filij
mei vt ea ante oculos tuos ſtatuanť. quoꝝ
attentiōem actualem/ oblitterare potuerť
ſeu cure varie/turbātes rōnis oculū ſuo pl'
uere ſeu blanda quorūdam aſſentatio com
mune magtibus malū. nihil ad veritatem
omnia ad grām dicentiū. Aut ꝑinde natu
ralis quidā amor ſui/quo ſui cognitio nō
nunq̄ꝫ impediť. aut deniq̄ꝫ ſb'dola machia
menta coꝝ qui ſub ouina pelle/vulpem te
gunt. Que eni ex ſublimioribꝰ perſonis ſe
ab his peſtibꝰ ſecuram ſatis eſſe iactauerit
Uide pater ſancte/ ⁊ ſi videas non pigeat
ꝓfundius iterū atq̄ꝫ iterū circūſpicere. qua
le q̄ꝫtū ve eſt pacis bonū. qḋ omnes in cōi
appetunt. cōclamitātes pax pax/adeo ſine
pacis pulcritudie oīa ſunt deformia anxia
moleſtaq̄ꝫ. Oia q̄ꝫ pacem ſuam quandam
nō minus quā vitā deſiderant: abhorren/
tes diuiſionē q̄ꝫto magis ignoſcere. imo ve
ro dignam ꝓ meritis laudem rependere te
cōuenit pr̄ ſctē/omnibꝰ et ſingulis/q̄s pa/
cem appetere querere ꝓſequi q̄ꝫ cognouerꝫ
quos audieris ꝓſequētes ex aduerſo/exici/
ale ſciſma pn̄s quaquerſum via ꝓ̄ſertim q̄ꝫ
cōpendioſiorem eis vel rō vl' neceſſitas co
gnata rōis/oñdunt. Talem de te ſpem tui
mores tua vita a puero bn̄ inſtituta/mun/
do ꝓ̄buerūt. hanc inſuꝑ expectatiōem/tua
geſta rn̄ſa q̄ꝫ i negocio pn̄tis ſciſmatis apḋ
omnes genuerunt vt tu ꝑ̄cipuus iudicatuſ
ſis/cui paſtoralis baculus ꝓ cōterendo ne
quiſſimū maligni ſciſmatis caput donare
tur. quē ꝑ̄terea papalis ſedes ſuſcipeť ornā
do ſeſſione tua ſi preſideres in ea. nihilomi
nus vltronea ceſſio ſi ita res exigeret/locuꝫ
liberū ad poſtoris vniti collatiōem appeť.
Uidebātur hec ſufficere tali omni expecta
tioni. attñ ipam vallauit iuſiurandū q̄ꝫ cō/
R troverſia omnis finem capit. Sꝫo do/
lor pluſq̄ꝫ dolor/o ſcti ſctēq̄ꝫ oēs vn̄ maluꝫ
iſtud irrupit qḋ ꝯfunderet nos ab expecta
tione nr̄a: heu/q̄ꝫtuꝫ mortalia pectora cece
noctis hn̄t. q̄ꝫ terribiliter nullos excipiens
enūciauit ꝓphicus ſmo/prauū cor hoīs/et
imꝑſcrutabile: quis cognoſcet illud Dave
niam pater ſancte/fideli mee interrogatiōi
ſi animis nr̄is hanc in veritate ſpeꝫ tuiꝑ̄ſi
us ingenueras. ſi cor in ore et fronte gere/
bas/q̄d cāe q̄d ve faſtinationis irrepſit. qḋ
nos vel falleret l' ꝯfunderet ab expectatiōe
ab illa inq̄ꝫ expectatiōe q̄ pollicebať nobis
te agente reuerſuram pcē eccie redituriū ſe
culū aureū in terris In cuius ꝑ̄terea aſſum
ptione ad papatū/noua lux oriri viſa ē. in
hoc q̄ꝫ diluculo matutino/ſidus quoddaꝫ
beniuolū ſereno nobis fulgore micare pu/
tabamus At heu expectauimus pacem/et
ecce turbatio in deterius q̄ppe verſa confu
ſaq̄ꝫ ſunt omnia. Meruit hoc inquiens
ſubditoꝝ improbitas volēs meipm prēm
coꝝ/ad illud cōpellere qḋ vltroneus agere
debueraꝫ. Primū(pater ſancte)nō vio/
lentia ſed orō plurima ꝑ̄miſſa eſt. petis a q̄
a me filio tuo: cū tota eccia regni mei. ꝑ ta/
les quales noſti. tales quibꝰ alij ſupplicāt.
et quoꝝ fide ac prudētia gubernamur. fra
ter germanus ⁊ duo patrui. q̄ ſi ſuſpicioſū
forſan erat orare illud ducū q̄ſi foret ſpeci/
es violēta iubendi/facilis plane ptēbat ex
itus. preoccupaſſes coꝝ preces/offerēſ abſ
q̄ꝫ vlla ꝓraſtinatiōe illā q̄ petebať. Jura/
menti impletiōem oñdiſſes preꝑationem
animi ad cedendum. ſi et dū ceſſio tua pa/
cem illatura eſſet eccie. itaq̄ꝫ via ceſſōis nō
ne ab omnibꝰ q̄ꝫtūcunq̄ꝫ tibi vel tue eſtima
tioni fauentibꝰ eē ſctiſſima ⁊ cōpendioſiſſi
ma iudicata eſt: q̄ꝫq̄ꝫ nō eē te cogenduꝫ ad
ipſam fuerit q̄rūdam ſententia ſed te volū/
tariū te ſpōte offerentē eā que cōi aſſenſuꝑ
bať viā/ q̄s oro coegiſſet: Si q̄ igiť fuerit
coactio ex reniſu tuo venit. Affirmant viri
ſapiētes ⁊ lr̄ati q̄ mecum ſunt. te pro ſalute
gregis aſtrictū eſſe ſm preꝑationeꝫ animi
nō ſolū ad ceſſionē ſed ad martiriū. et hoc
mō nō eſt relinq̄re gregē ſed ſaluare/q̄d qḋ
vltra cōem legis diuine obliuionē Juram̄
tū ſolēne ſuꝑadditū te ligauit Dices for
te te nec iuramēto nec officio conſtrictū vt
cōfeſtim papatui renūcies. preſtim nō ex/
pectato fructu pacis. Profecto/pr̄ ſcte/ O
neq̄ꝫ hoc q̄rebať. q̄ ſi de me meoꝝ q̄ꝫ ſince/
ritatē/q̄dā maliuole ſuſpitōs aliene ab hac
veritate gratis aſſumpte ſunt. audi q̄m ml'
tos ſupplātauit ſuſpitio illoꝝ q̄libus vtiq̄ꝫ
ſuſpitionibꝰ prebere leuē auditū nihil ma/
gno viro indigni⁹. nihil ꝓ ſuo et ſue reipꝰ
lice ſtatu incōmodius repiť. hoc q̄ppe agit
ſuſpitio talis apud rēpublicā. qḋ zelotipia

apud domeſticam.zelotipia autem qualeſ
non domos inquietat et turbat. eas aliqñ
funditus ſeuñtes. Eſto fuerint qui ſtillarent
auribus tuiſ/q̄ aliqui magis ad pſone tue
deiectiōem/quā eccie reformatiōem anhe/
lebant q̄ papatū ambiebāt alij. q̄ ps vna
papam optabat de cognatiōe ꝛ pr̄ia. q̄ ps
altera ꝑ ambitione/aut vindicta/aut alijs
cāis repbis/incededat in via pacis. Exa/
minandū ſane erat nō q̄d tales dicerēt/ nō
q̄d garrirēt incerto auctoꝛ̄ ſuſurri. ſed q̄d
veritas a dn̄o dirigēda poſtulabat. Nec̄
enī ſtaret oīs policia/ſi ꝑ adulātiū/aut ma
le ſuſpicātium cōfictione/et nō ꝑ agendo
rum veritate regereť. Et memineris pa/
ter ſi fefellit te talis maliuoloꝝ ſuſpitio/dū
te ꝓteſtatiōem publicare ſuaſit q̄ poſtmo/
dū libens retractaſti. Proteſtatiōis autem
hec erat ſn̄ia. q̄ viſis modis ꝓcedēdi/ q̄ er/
ga te et tuos tenebātur(notabas violenti/
am)tu omne inde ſecutuꝝ ꝛ ꝑ te cōceſſurū
inualidū reputabas ꝛ inane. q̄ſi vic̄z te ꝑti
nacem facere cōtenderet/aut blanda adula
tio/aut ſb̄dola īimicātiū ꝯfictio niſi ſagaci
retractione ꝓuidiſſes. Quinetiā/ſi q̄ſiſſet
aliquoꝝ(vt tibi videť)vel arrogātia vl̄ im
pietas/cogere te ad illud/ q̄ð agere ſponte
volueras. nōne ſatius erat te vincere in bo
no malū/q̄ a malo vinci/ſapiaꝫ enī nō vin
cit malicia. Peſſima certe victoria vincere
voluit aliq̄s hoīes/ſi ab ira ab odio ab ipa
tiētia ꝛ vindicte zelo ſuꝑať/et adeo ſuꝑatur
aliq̄n vt omiſſis oīb̄ q̄ alioq̄n agenda fore
cognoſceret. ipe ſe in apta pctā ꝛ in magna
mortis hui⁹ ꝛ eterne diſcrimina tradit/ dū
frendēs dentib̄ ait. ergo ne inuitus cōpel/
lar ad hoc vel ad illud: ergo ne malis grati
b̄ meis hec ꝛ illa ſum acturus. Ita ne ego
dn̄s obtꝑabo ſubditis tan̄q̄ coꝝ vilis ſer
uus: quis cōtemptū hūc. q̄s me e huius di
gnitatis vituꝑiū ferre poſſit. mori ſatius ē
eſt quā talia ꝑpeti. fracti ꝓrſus animi ꝛ ab/
iecti eſſet talib̄ aſſentire. Has voces pater
ſancte. ſcis nō eſſe modeſtie xp̄iāne nec̄ de
ſtola illa ꝑdire/ad quā inuitās xp̄s diſcite
inquit a me q̄ꝛ mitis ſum et humilis corde
qui cū malediceret nō maledicebat cū pate
retur nō cōminabať. Quid ſi q̄s ex emuliſ
tue dignitatis cognitus magnitudinē cor
dis tui/aut ſuſpicās forte ꝑuitatē ad ſuſpi
catiōes ſuꝑſerit rumuſculos tl̄es. ꝑ exagi/
tatione turbida ſuſcitāda ꝑ quē oīa ſibi ſuſ
ſpecta fierent. ac ꝓinde certū diſcrimen in/
trares. ſic aprum vani catuloꝝ latrat⁹ a tu
to cubili remouent. ꝛ offerūt enecandū: ſic
qui timet pruinam/irruet ſuꝑ eum nyx. ſic
poſtremo trepidātes auicule/in veros laq̄
os cadūt ob inanem motarū plurimarum
formidinē At vero ſuſpitionib̄ his reie
ctis ne ab eis dū reprobamus capi videa/
mur/audire te videor ꝛ dicere. q̄ viā equiſ/
ſimam obtuliſti. viam cōuentiōis in quā
totus etiam cetus cardinaliū ꝓmitus con/
deſcendit Viam ꝑterea quā appellas iuſti
cie. viam ꝓmā pr̄ ſctē nōdū q̄q̄ repudiaſ/
ſe cognoui/niſi q̄ ꝑ ſe inſufficiens appar̄
bat. ꝓpter q̄ð vlterior oblatio vie ceſſiōis q̄
rebatur. ad q̄d ita: nimirū vt tantus appa
tus cōuentionis nequāq̄ fine cōgruo frau
dareť. qui finis ex oīm q̄s cōſulimus ꝛ alio
rum pene oīm iudicio/non aliter cōmode/
quā ꝑ vtriuſq̄ cōtendētiū ceſſionē hr̄i ſꝑa
batur Sufficiebat aūt(vt tibi viſum ē)ob
latio tua generalis ne eadē facta ī ꝑticalri
cornua darꝫ aduerſe ꝑti tan̄q̄ diffideres ð
iure tuo/qui tam leuiter cedere ſpopondiſ
ſes/ſed nō falliť/nō irridetur inſpector cor
dium deus. ſapiens(vt q̄dam ait)vitā ſuā
nō ꝑplari rumore ſed conſcie veritate. me/
titur. Quid ſi quidā impiti/aut ſuꝑbi aut
maliuoli tuam hāc humilitatē ſanctiſſimā
tuam caritatem xp̄i imitatricē/tuū zelū fer
uentiſſimū/in oblatione ſpontanea vie ceſ
ſionis ſiniſtre detorſiſſent vt formidas alij
ſupra numerū plures/grauiores inſuꝑ. tū
fide tū amicicia tua/tum pietate catholica
te hec agente collaudaſſent vtētes ſalomo/
nis iudicio/q̄ veram hūiſſes maternaꝫ ca
ritatatem/qui infantem xp̄m viuū in eccīa
ſtice ſede ſua alteri cedere maluiſſes quā di
uidi. Ceterū vero nō parū vrgebat te ꝓ/
ſtitū iuramentū/niſi gloſis corruptis/ ali/
quis illud fedare voluerit. aut dicere q̄ q̄ꝛ ī
deteriorem exitum vergebat/nō erat obſuā/
dum/abſit pater/vt nos oēs tue obie filij/
iudicauerimus vnanimiter vt qui diſcors
ſit neſcio/q̄ via ceſſionis ceteris emicebat:
eratq̄ ſctā ꝛ deo accepta/ſi ipa ſub iuramē
to ꝓmiſſa nequiret ſalubriter vel offerri vl̄
exeq̄. q̄d veriſiſius ē decipi vel vnū/ vl̄ vni
uerſos. q̄d ꝓbabilius falli paucoꝝ cōſcias
vel oīm. Addo q̄ ſi erraſſet vniuerſitas o/
bediencie tue in hac ſn̄ia. nihilominus pa
ſtoralis pietas aſtringebat te. potius cōde
ſcendere nobis pie errantib̄ q̄ omnia taꝫ
certe turbationi exponere. quippe ad hūc

intelletū/vere enunciatū eſt/ꝙ cōmunis er
roꝛ facit ius. Non eniꝫ pſumere debueras/
omnes ad tuam ſniam citius attrahendoſ
foꝛe/ꝗꝫ ad alioꝝ iudiciū te vnicum/ vel ad
modum paucos tecum poſſe cōuerti. Naꝫ
hoc vltimū liberū tibi erat nō alterū/ obſi⸗
ſtentibꝫ tot capitibꝫ ꝗ́t tamen cōueniſſe in
vnam vie ceſſionis oblationē nonne mira
culū eſt ⁊ pene diuinū. Opponet demuꝫ
aliquis patere ſatis nūc quā inutilis ⁊ caſ⸗
ſa fuerit hec via ceſſionis. que nihil hacte⸗
nus ꝑ pace valuit opari. Hoc argumento
viam cōuentionis aut illius quā nominaſ
iuſticie. liceret inculpare. quā nihil adhuc
pfeciſſe cognoſcimꝰ. Sed nō accepte ſunt
rn̄debis he vie iōꝗ non temptare. ita certe
nec viam ceſſionis acceptaſti. cuius intere
rat eandē pmitus offerre. Eandē dico. toti
ens ante papatum ꝑ te pater ventilatā/lau
datam ⁊ fere ꝑ vnica cōmendatam. ꝙ ſi p̄⸗
ſumitur ꝑ via cōuentionis aut altera ſi fu⸗
iſſent acceptate ꝙ dediſſent pacem eccleſie
multo amplius hoc exiſtimare cōuenit de
acceptione libera via ceſſionis. ꝙ ſi pꝰ ob⸗
latiōem tuam caritatiuam. altera ꝑs contu
maciter renuiſſet ꝑagere. ipa de ſe ſuaꝗ ſa⸗
lute vidiſſet. tu liberatus nobiſcū. tu glori⸗
oſus. tu ab omnibus re ⁊ nomine bn̄dictus
euaſiſſes. Uerum ignoſce pater ſācte/ ſi
nimis vrget celſitudinem tuam multiloq̄⸗
um zeli mei. talia ego nō ad damnandū ſed
hoꝛtandū pnuncio. qtūs qui pacem eccle⸗
ſie pſequūtur/non inculpes ſiniſtris inter
p̄tationibuſ. ꝗſi de prauato nimo erga te vl
dignitatem tuam moneantur. qtūs p̄terea
cōdeſcendente te capite nr̄o ad hūilē mem
broꝝ voluntatē inſtar xp̄i. ambulemꝰ om⸗
nes vno animo. vno paſſu. vna via. donec
occurrat nob̄ pax vera/in eo qui fecit vtra⸗
ꝗ vnū. dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o. qui eſt deus bn̄⸗
dictus in ſecula. Quid ſupeſt agere o ſo
roꝛes. dum pars inuenit vtraꝗ cauſas. tū
excuſationis ꝓprie tū accuſationis aliene.
Qua ratione poteſt hoc fieri etiam ſi tu be
niuolentia tanto niſu conareris vt ꝑs ex⸗
cuſanda cenſereť ſed neꝗ in tā ꝯrijs iudi⸗
cijs videri pn̄t accidi. Et o ſctiſſima mater
eccia. cui ſnie interim ceſſura es. quā āple⸗
xaberis. quā pbabis. xp̄iana reſpublica/
inter has cōtentiones aīoſas ⁊ incertas q̄d
aget. interea quo ſe vertet/quali poterit re
gimine gloꝛiari. Dudum cōtentionibꝫ pō
ptio ⁊ Julio ceſare ciuilibus armis roma
na reſpublica neutrius ꝑtem pbans remā⸗
ſerat in medio deſolata cū Catbone q̄ nul
li ſimiliter ꝑti fauens erat. ita eni dicit Se
neca. Utrū vero ſil'e ſit in ſciſmate nr̄o tan
to deterioꝛi ꝗꝫto anime moꝛs quā coꝛpoꝛꝫ
plus hoꝛroꝛis habet nō determino. vtinaꝫ
veniat dn̄s/qui ⁊ illuminet abſcōdita tene
brarū. et poſita in lucem cōpleat in opere.
parū quidē videre eſt ſi non datur operari
Hoc quidē ſolū relictū videtur vt q2 cogno
ramus q̄d agere debeamus humano con
ſilio ꝯfugiamꝰ ad ad diuinū niſi vobis ali
ud o ſoꝛoꝛes videatur. Beniuolentia
Mihi beniuolentie idem proꝛſus eſt iudi
cium frater vt nullis accuſatis maliuole ſi
cut obſeruare niſi me fallit amoꝛ tui ſtudui
ſti/cōuertamus nos ad dn̄m. qtūs ad nos
cōuertatur. ambulans ſuꝑ aquas pn̄tꝫ flu⸗
ctuationis. ventiſꝗ īpetranť et mari ⁊ fiat
eo iubēte tranquillitas. quid tacita recogi
tas ſoꝛoꝛ nr̄a diſcretio. dicet tu q̄d cenſes a
gendū. Diſcretio. Ego vero hoc idē. ni
hilominus ne temptari videať deus. cona
ri decet nos ad laboꝛem ſi foꝛte pijs attem
ptationibꝫ aſpiret deus vires. Zelꝰ. Ue
riſſime ſuades ꝑ meā fidem o ſoꝛoꝛ diſcre⸗
tio/ſaluberrime ⁊ diuine. vis igitur vt ea p̄
lia q̄ penes nos ſeruamꝰ recōdita, ſuꝑ hoc
negocio pferamus in mediū. tū de medio
pacis inueniēdo. tū de cōcilio ſic vel nō ce⸗
lebrādo. tū de pape accuſatiōe ⁊ excuſatiōe
cū reliquis. illoꝝ eni inſpectio dare poſſet
occaſionē ſapiētibꝫ pfundioꝛa cogitandi.
Diſcretio. Uideo te frater ad ingenium
redis. totus flamma es neꝗ nō velle foꝛaſ
erumpe ſcio q̄ loqueris illa tu quodaꝫ im⸗
petu magis piecta ſunt quā digeſte oꝛdia⸗
ta/ſine ſtilo ſine limitatiōe. Attū ſi ita fert
animus tuus nec cōpeſci pōt/tu in alia no
biſcū cōtiōe ea ꝓpone. nos ſecedere ad alia
tꝑs vocat. et v̄ba tua (vt aſpicis) iam ppla
ris cōtio. iā ſcolaſticꝰ cetꝰ/iā curia regalis
expectat. tuā rem ergo age et bn̄ habe Ze
lus. Polliciti memoꝛ obia vltro. et tu bene
hēas ſoꝛoꝛ. nec vllo vnꝗ̄ in negocio me de
ſere. tuo q̄ꝫ ſpū o germana beniuolētia pro
cul oīs a nobis et ceteris. maligna ꝑuerſi⸗
tas exturbetur ⁊c. Finit.

Sequitur epiſtola

Chriſtianiſſimi regis francie iuſtificatiua
ſubtractionū factaꝝ a Petro de luna/non
obſtante obedientia ſuo p̄deceſſoꝛi/ et ſibi

R qñqꝫ preſtita. Karolus dei gratia frãco/
rum rex/ vniuerſis xp̄ifidelib9 ſalutem i do
mino/ et ad eam quã ſumope deſideramus
eccleſiaſticam vnionem vnanimiter aſpira
re/ Pax eccłiaſtica q̄ ſub vnico ⁊ certo ſ chri/
ſti vicario cõiungere debet vniuerſa mem/
bra ppłi xp̄iani ſm̄ ipſius xp̄i et apłi ſui do
cumentũ/ dum olim poſt mortem felicis re
cordationis Greg. pape vndecimi contur
bari cepiſſet/ dumqꝫ ſciſma pniciosum mõ
ſtrum horrendũ ingens in eadẽ eccłia ſubo
riri cerneret/ ex cauſis toto orbe notiſſimis
xp̄ianiſſimus tunc ac p̄clariſſime memorie
pgenitor noſter Karolus qnt9 ſuaſus mul
tis vehemẽtibus qꝫ rõibus deliberauit ad
herere obiam p̄ſtare illi quẽ collegiũ cardi
naliũ iureiurando aſſeruit in vita ⁊ in mor
te atqꝫ publicauit ſe canonice in ſummum
pontificem ⁊ verũ xp̄i vicariũ ſponte ⁊ con
corditer elegiſſe Arbitrabatur nanqꝫ veri
ſiłr idem pgenitor noſter vt erat totus fer/
uens in zelo dom9 dei/ et ex ſua fide pia ali
os diiudicans q̄ ceteri p̄ncipes ac płati cũ
vniuerſo clero ⁊ ppło/ primus obedirẽt cõ
ſiłr: dũ electũ em hmõi p collegiũ p̄fatũ car/
dialiũ ſufficiẽter eis innoteſceret/ rite fuiſ/
ſe celebratam/ ſed aliter eueniſſe/ dudũ iam
deploramus. neqꝫ enĩ potuerũt vſqꝫ hodie
dicti cardinales hoc ipm. Nos idcirco cer/
nentes/ expientia tp̄e qꝫ docẽtib9/ q̄ hec o/
bediẽtia p̄ſtita inualida erat ad tollẽdũ fũ/
ditus ſciſma peſtiferũ. qđ in exiliũ grauiſſi
mum/ pacem deſideratiſſimã ⁊ optimã de/
truſerat: deliberam9 eãdẽ pacẽ ad xp̄iũ cu/
bile ſuũ qđ eſt eccłia velut ad ſuam regionẽ
p alias vias totis conatuũ virib9 reducere
hinc cõcilia crebra/ hinc legatiões laborio
ſiſſime ac ſumptuoſiſſime/ p oẽs pene xp̄ia
nitatis regiones frequẽtate/ tãdẽ aſpirante
deo via ceſſionis vtriqꝫ cõtendentiũ pro re
uerſione pacis turpiter exulãtis inuenta ẽ
cõpendioſior abſqꝫ vlla dubitatione expe/
ditior iudicata. Hanc p inde viã cũ omni
ſolẽnitate p̄ntari fecimus ſucceſſori illi9 cui/
pgenitor nr̄ (ſicut diximus) obiam p̄ſtite/
rat/ quã obiam/ iõ maxime poſtmoduꝫ ab
eodem ſucceſſore p tp̄e ſubtraximus. qꝛ nõ
ſatis apte p vie ceſſionis cõpendiũ videba
tur velle pacem reducere/ poſtpoſitis diſce
ptationũ interminabiliũ anfractibus ⁊ in
greſſibilibus aliaꝝ viarũ labyrinthis. At
vbi viſus eſt nobis ad ſalubriora ſe cõuer/
tiſſe cõſilia. ruſus abſqꝫ omni mutabilita
tis culpabilis nota/ obedinimus eideꝫ/ ita
tñ animo noſtro gerẽtes/ ſi ⁊ q̄ꝫdiu hec obe
diẽtia nr̄a nõ obſtaret eccłiaſtice vnioni q̄ꝫ
admodũ in cõcilio vltimo eccłie regni nr̄i/
meminim9 ſatis datũ intelligi/ neqꝫ eni vo
luimus vnq̄ꝫ ſciẽter (neqꝫ fas eſſe credim9)
obediẽtiã p̄ſtare cuiqꝫ mortaliũ in pacꝭ vni
uerſalis p̄iudiciũ in ſciſmatis fomitẽ. in di
ſcordie inſtrumẽtũ. Et o ſalutifer xp̄e prin
ceps pacis/ q̄ꝫdiu iam q̄ſiuim9 pacẽ ⁊ ñ ve
nit Expectauimus tempus medele/ tp̄s. ſ.
iurate cõuentionis vtriuſqꝫ cõtendentiuꝫ
p ceſſione celebranda. Et ecce turbatio
Animaduertite hec dñi p̄ncipes xp̄iani q̄
bus eſt dolori talis tantaqꝫ m̄ris diſſipatõ
Attẽdite inſup vobis ⁊ vniuerſo ppło xp̄i
ano vos ſacri põtifices in q̄ poſuit vos ſpi
ritusſctũs ep̄os regere eccłiam dei quã acq̄/
ſiuit ſanguine ſuo. Attẽdite q̄ſumus. noli/
te diſſimulãter agere/ vbi depopulat̃ gregẽ
xp̄i miſeris modis/ tẽpeſtas hec ſeuiſſima
horrẽdaqꝫ vorago. Exurgat in vnũ ppłus
vniuerſus/ tollere de medio ſui deformiſſi/
mũ hoc portentũ vñ fit in obp̄briũ hoſtib9
incredulis xp̄iũſqꝫ aiab9 damnationiſ eter
ne diſcrimen aptũ/ decidat vel inuit9 vn9
aut alter. imo vtriqꝫ cõtendẽtiũ ab occupa
ta ſede petri/ potius q̄ꝫ vnitas coꝝ conten
tione depereat Nam dũ neutri ppłs obedi
et. neuter amplius de p̄matu vel fruſtra cõ
tendet neqꝫ audiet̃ vltra vox illa crudeliſſi/
me femine/ nec mihi nec tibi: ſed diuidatur
ſed illa pie matris/ date illi infantẽ viuum
Nos vero q̄ nihil ita poſt anime ſalutẽ de
ſideramus/ q̄ꝫ videre ſereniſſimam paciſ fa
cieꝫ/ nr̄is effulgere tp̄ib9/ iudicam9 ex p̄miſ
ſoꝝ ⁊ ſiłiũ cõſideratiõe nullũ ad p̄ñs pater̃
validius in tam deſpato malo remediũ/ q̄ꝫ
q̄ neuter cõtendẽtiũ aut ſibi forte ſucceſſo
rum/ p̄ſtetur deinceps obediẽtia a ppło xp̄i
ano/ deficiẽte ſiquidẽ fomẽto tantus ignis
iſte infernalis i ſe tãdẽ deficiẽs dãte deo col
labetur. Qua pp̄ p̄cedentib9 et hitis ſuper
hoc vicib9 repetitis. magnis ⁊ maturis de
liberationũ cõcilijs cũ ſapiẽtib9 pitis et de
uotis hoib9/ deuꝫ ⁊ eorum ſalutẽ gerentib9
p̄ oculis. Nos vt eccłia regni nr̄i ac delphia
tus vienñ. p nob̃ et ſubditis nr̄is eorũdeꝫ
regni ⁊ delphinatus/ decreuimus talẽ am/
plecti neutralitatẽ in feſto aſcẽſionis p̄xie
vẽturo/ niſi interea nob̃ vltro pax aduene/
rit. pceſſuri nihilominus vlterius aſſidua
ſollicitudine cũ alijs p̄ncipib9 ⁊ catholicis

omnibus. donec euulſo ſciſmate/pax plan
tetur. Qd̄ ſi mirabūtur forſan aliq̄ ex aliter
affectatis vn̄ nob iſta licent/attendant po
tius q̄ hāc nobis legem facit ipa q̄ legē ne
ſcit/dura neceſſitas. imo et filialis pietas q̄
p medios etiam ignes ⁊ gladios/mrēm ta/
lem ita collaborātem/eripe conaret. Ecce
morbus inueteratus ⁊ putridus q̄ ex fom
tis leuioribꝫ in deteriora quotidie velut can
cer ſerpit. ſi ergo ferramentum cauteriſans
adhibeatur/nullus recte culpauerit. De
mum cū p hac neutralitate in vnū tractan
da/principes ac magnates vtriuſqꝫ obie/
cōmoda celeritate congregari non poſſent
nl'los ſuo queſumus cōteptui deputet ius
ptis nr̄e/quā pbabiliſſima rōe plibat⁹ pge
nitor noſter et nos hacten⁹ fuim⁹ inſecuti/
in hac neutralitate cōdemnatum vel depſ/
ſum/cū nūc n̄ de iure huius vel illius/ſed
decedendo iuri vero vel ptenſo/p vnione
cōſequēda res agatur. Quāobrem vos
omnes et ſil'es hortamur in xp̄o. et p eaꝫ q̄s
de immaculata ſpōſe ſue eccīe laceratiōe fe
da. cōpaſſionem geritis obteſtamur arripi
te nobiſcū validū hoc et efficax ſicut expe/
ctamus in dei v̄tute peſtis huius extermi/
niū vt denegatio hec obie vtriqꝫ cōtenden/
tiū/afferat nob tandē ppetuam vnanimē/
qꝫ obiam ſub vno ⁊ certo xp̄i vicario/qua
tinus ſeruiamus deo in pulcritudine pacis
et req̄ie opulenta. In quoꝝ omniū fidē ⁊ te
ſtimoniū p̄n̄tes literas noſtri ſigilli fecim⁹
munimine roborari. Datū piſius die. xij.
Januarij. Anno dn̄i. Mccccvij. et regni
nr̄i. xxviij. ¶ Finit.

¶ Eiuſdem ſermo habitus coram concilio Cōſtantieū. in dominica qua erat feſtum ſancti Anthonij.

Nuptie facte ſunt in chana gali/
lee et erat mater ihū ibi. Scrip/
tum eſt originaliter Jo. ij. ⁊ reci
tatiue in euangelio dn̄ice currē/
tis/qd̄ ad honorem glorioſiſſimi p̄ris An
thonij cuius hodie celebritas agit inferius
deducetur. Sed dum nuptie facte ſunt in
chana galilee. erat mater ihū ibi/Aſſis ⁊ tu
pia mater ihū nobiſcū in hoc ſacro concilij
loco vbi eſt miſtice chana galilee/vbi alle/
gorice fiunt nuptie. Interpretatur enim cha
na zelus/et galilea tranſmigratio. Eſt autē
hic zelus tranſmigratiōis. ſed quo et vnde
Nimirū ex hoc mūdo ad patrem/ex chana
in hierl'm que edificatur vt ciuitas q: pere
grinamur a dn̄o nec habemus hic ciuitatē
manentem ſed futuram inquirim⁹/que eſt
hieruſalem mater noſtra. Uides inq̄t hn̄/
dictiſſima mater ihū. quemadmodum cele
bratur ſinodaliter in hac miſtica chana ga
lilee in hoc ſacro ꝯcilij loco/digniſſima nu
ptiarū xp̄i ieſu filij tui et eccleſie copulatio.
Ad q̄d ita: ſane q̄t n̄s eccīa ſponſa agni/ne
qꝫ laceretur amplius ſciſmate/neqꝫ detur
petur erroribꝫ/neqꝫ deformata maneat vi/
cioꝝ feditate. Aſſis igitur ad has nupti
as o Maria. Aſſit et filius tuus ihūs cum
diſcipulis ſuis ſctis omnibus/inuitat⁹ p̄ci
bus a nobis. quo adueniente cōmutet ob/
ſecramus apud nos aſſidentes in his nup
tijs/aqua grauis et inſipida ſapientie ter/
rene animalis ⁊ diabolice. in vinū optimū
ſapientie ſalutaris/qd̄ nos ebria quadam
ſobrietate letificet/corroboret et ſit in nob
vinum germinans virgines/hoc eſt virgi/
nales puras ⁊ integras affectiones. imple/
antur ydrie cordium aqua lacrimoſe com/
punctionis. Fiat hoc intercedente te o ſa/
cer heremi cultor Anthoni glorioſiſſime
fili matris eccīe ac in vniuerſa terra nomi/
natiſſime cuius hodie ſolemnitas celebrat.
Fiat et hoc inſinuante ⁊ petente te beatiſſi
ma et miſericordiſſima mater Jeſu mr̄ ſalu
tis/quā ideo ſalutamus/depmentes ſuauiſ
ſimū illud gabrielis epithalamiū dū in pa
latio virginalis vteri tui nupſit humanita
ti diuitas. Aue gratia plena dominus te/
cum. ¶ Nuptie facte ſunt in chana galilee
et erat mr̄ Jeſu ibi/Si dicam q̄ ſentio pa
tres aplīci patres deo amabiles ⁊ ſpectabi
les dn̄i/tanta miſterioꝝ p̄n̄tis euāgelij ma
ieſtate tanta dicēdoꝝ numeroſitate ſuffun
ditur et p̄mitur mee mentis acies inualida
vt quid p̄mum dicam quid omittam vix di
ſcerno. Cadit in me illud narciſſi philoca/
pti/iuuenis apud naſonem ⁊ ad fontem in
opem me copia fecit. Ecce nuper in ipo me
ditationis mee ſecreto dum p̄n̄tis euange
lij verbis intenderem apparuit ipm velut
fons illimis ⁊ nitidus/fons vite verbū dei
in excelſis. tanqꝫ p̄terea ſpeculum quoddā
puriſſimum ſine macula. teſiſſimumqꝫ/⁊

intellectū/vere enunciatū eſt/ꝙ cōmunis er
roꝛ facit ius. Non eniꝫ pſumere debueras/
omnes ad tuam ſniam citius attrahendoſ
foꝛe/ꝗꝫ ad alioꝝ iudiciū te vnicum/ vel ad
modum paucos tecum poſſe cōuerti. Naꝫ
hoc vltimū liberū tibi erat nō alterū/ obſi⸗
ſtentibꝫ tot capitibꝫ ꝗ tamen cōueniſſe in
vnam vie ceſſionis oblationē nonne mira
culū eſt ꝛ pene diuinū. Opponet demuꝫ
aliquis patere ſatis nūc quā inutilis ꝛ caſ⸗
ſa fuerit hec via ceſſionis. que nihil hacte⸗
nus p pace valuit opari. Hoc argumento
viam cōuentionis aut illius quā nominaſ
iuſticie. liceret inculpare. quā nihil adhuc
pfeciſſe cognoſcimꝰ. Sed nō accepte ſunt
rn̄debis he vie idcꝫ non temptate. ita certe
nec viam ceſſionis acceptaſti. cuius intere
rat eandē pmitus offerre. Eandē dico. toti
ens ante papatum ꝑ te pater ventilatā/lau
datam ꝛ fere p vnica cōmendatam. ꝙ ſi p̄⸗
ſumitur p via cōuentionis aut altera ſi fu⸗
iſſent acceptate ꝙ dediſſent pacem eccleſie
multo amplius hoc exiſtimare cōuenit de
acceptione libera via ceſſionis. ꝙ ſi pꝰ ob⸗
latiōem tuam caritatiuam. altera ps contu
maciter renuiſſet ꝑagere. ipa de ſe ſuacꝫ ſa⸗
lute vidiſſet. tu liberatus nobiſcū. tu glori⸗
oſus. tu ab omnibuſ re ꝛ nomine bn̄dictus
euaſiſſes. Verum ignoſce pater ſācte/ ſi
nimis vrget celſitudinem tuam multiloq⸗
um zeli mei. talia ego nō ad damnandū ſed
hoꝛtandū pnuncio. qtūs qui pacem eccle⸗
ſie pſequūtur/non inculpes ſiniſtris inter
p̄tationibuſ. q̄ſi de prauato nimo erga te vl
dignitatem tuam moneantur. qtūs p̄terea
cōdeſcendente te capite nr̄o ad hūilē mem
broꝝ voluntatē inſtar xpi. ambulemꝰ om⸗
nes vno animo. vno paſſu. vna via. donec
occurrat nob pax vera/in eo qui fecit vtra⸗
cꝫ vnū. dn̄o nr̄o ihū xpo. qui eſt deus bn̄⸗
dictus in ſecula. Quid ſupeſt agere o ſo
roꝛes. dum pars inuenit vtracꝫ cauſas. tū
excuſationis ꝓprie tū accuſationis aliene:
Qua ratione poteſt hoc fieri etiam ſi tu be
niuolentia tanto niſu conareris vt ps ex⸗
cuſanda cenſeret ſed necꝫ in tā ꝯrījs iudi⸗
cījs videri pn̄t accidi. Et o ſctiſſima mater
eccia. cui ſnie interim ceſſura es: quā āple⸗
xaberis: quā pbabis: xpiana reſpublica/
inter has cōtentiones aīoſas ꝛ incertas ꝗd
aget: interea quo ſe vertet/quali poterit re
gimine gloꝛiari. Dudum cōtentionibꝫ pō
prio ꝛ Julio ceſare ciuilibus armis roma
na reſpublica neutrius ꝑtem pbans remā⸗
ſerat in medio deſolata cū Cathone ꝗ nul
li ſimiliter ꝑti fauens erat. ita eni dicit Se
neca. Utrū vero ſil'e ſit in ſciſmate nr̄o tan
to deteriori ꝗꝫto anime moꝛs quā coꝛpoꝛ
plus hoꝛroꝛis habet nō determino. vtinaꝫ
veniat dn̄s/qui ꝛ illuminet abſcōdita tene
brarū. et poſita in lucem cōpleat in opere.
parū quidē videre eſt ſi non datur operari
Hoc quidē ſolū relictū videtur vt qꝛ cogno
ramus ꝗd agere debeamus humano con
ſilio ꝯfugiamꝰ ad ad diuinū niſi vobis ali
ud o ſoroꝛes videatur. Beniuolentia
Mihi beniuolentie idem proꝛſus eſt iudi
cium frater vt nullis accuſatis maliuole ſi
cut obſeruare niſi me fallit amoꝛ tui ſtudui
ſti/cōuertamus nos ad dn̄m. qtūs ad nos
cōuertatur. ambulans ſuꝑ aquas pn̄tis flu⸗
ctuationis: ventiſcꝫ ipetrans et mari ꝛ fiat
eo iubēte tranquillitas. quid tacita recogi
tas ſoroꝛ nr̄a diſcretio. dicet tu ꝗd cenſes a
gendū. Diſcretio. Ego vero hoc idē. ni
hilominus ne temptari videaſ deus. cona
ri decet nos ad laboꝛem ſi foꝛte pījs attem
ptationibꝫ aſpiret deus vires. Zelꝰ. Ve
riſſime ſuades ꝑ meā fidem o ſoroꝛ diſcre⸗
tio/ſaluberrime ꝛ diuine. vis igitur vt ea p̄
lia ꝗ penes nos ſeruamꝰ recōdita, ſuꝑ hoc
negocio pferamus in mediū. tū de medio
pacis inueniēdo. tū de cōcilio ſic vel nō ce⸗
lebrādo. tū de pape accuſatiōe ꝛ excuſatiōe
cū reliquis. illoꝝ eni inſpectio dare poſſet
occaſionē ſapiētibꝫ pfundioꝛa cogitandi.
Diſcretio. Video te frater ad ingenium
redis. totus flamma es necꝫ nō velle foraſ
erumpe ſcio ꝗ loqueris illa tu quodaꝫ im⸗
petu magis piecta ſunt quā digeſte oꝛdia⸗
ta/ſine ſtilo ſine limitatiōe. Attn̄ ſi ita fert
animus tuus nec cōpeſci pōt/tu in alia no
biſcū cōtiōe ea ꝓpone. nos ſecedere ad alia
tps vocat. et v̄ba tua (vt aſpicis) iam ppla
ris cōtio. iā ſcolaſticꝰ cetꝰ/iā curia regalis
expectat. tuā rem ergo age et bn̄ habe Ze
lus. Polliciti memoꝛ obia vltro. et tu bene
hēas ſoroꝛ. nec vllo vnꝗꝫ in negocio me de
ſere. tuo ꝗꝫ ſpū o germana beniuolētia pro
cul oīs a nobis et ceteris. maligna ꝑuerſi⸗
tas exturbetur ꝛc. ¶ Finit.

¶ Sequitur epiſtola

Chriſtianiſſimi regis francie iuſtificatiua
ſubtractionū factaꝝ a Petro de luna/non
obſtante obedientia ſuo p̄deceſſori/ et ſibi